

ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ИНДИВИДУАЛЕН ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4
ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	
1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	6
3. ПРИХОДИ	33
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА	34
5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ	36
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	37
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА	38
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	38
9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ	39
10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ	39
11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ	39
12. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	40
13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	41
14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	43
15. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ	44
16. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА	46
17. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА	49
18. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	52
19. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ	53
20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	53
21. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	55
22. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ	58
23. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ	60
24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	62
25. СОБСТВЕН КАПИТАЛ	62
26. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	66
27. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ	67
28. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА	67
29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ	69
30. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ	69
31. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	70
32. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ	71
33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ	72
34. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ	72
35. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	73
36. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ	73
37. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	75
38. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	84
39. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	87

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

Софарма АД е търговско дружество, регистрирано в България и със седалище и адрес на управление гр. София, ул. “Илиенско шосе” 16.

Съдебната регистрация на дружеството е от 15.11.1991 г., решение № 1/1991 г. на Софийски градски съд.

1.1. Собственост и управление

Софарма АД е публично дружество съгласно Закона за публично предлагане на ценни книжа.

Към 30.09.2016 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

	%
Донев инвестмънтс холдинг АД	24.75
Телекомплект инвест АД	20.15
Ромфарм компани ООД	18.04
Софарма АД (обратно изкупени акции)	4.16
Други юридически лица	29.41
Физически лица	3.49

Софарма АД има едностепенна система на управление със Съвет на директорите от петима членове както следва:

Д.и.н Огнян Донев	Председател
Весела Стоева	Член
Огнян Палавеев	Член
Александър Чаушев	Член
Андрей Брешков	Член

Дружеството се представлява и управлява от изпълнителния директор д.и.н. Огнян Донев.

Към 30 септември 2016 г. средно – списъчният брой на персонала в дружеството е 1,887 работници и служители (2015 г.: 1,889).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- производство и търговия на лекарствени субстанции и лекарствени форми;
- научно-изследователска и инженерно-внедрителска дейност в областта на лекарствените средства.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1.База за изготвяне на индивидуалния финансов отчет

Индивидуалният финансов отчет на Софарма АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2016 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2016 г., не са настъпили промени в счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и транзакции.

Към датата на издаване за на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2016 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството.

От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика, класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството за следващи периоди, а именно:

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - не е приет от ЕК).* Тази промяна е свързана с въвеждане на облекчение относно необходимостта от преизчисление на сравнителните финансови отчети и възможността за предоставяне на модифицирани оповестявания при преминаването от МСС 39 към МСФО 9 (когато това се случи) според датата на прилагане на стандарта от дружеството и дали то избира опцията да преизчисли предходни периоди.

- *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - не е приет от ЕК).* Този стандарт е нов стандарт за финансовите инструменти. Крайното му предназначение е да замести изцяло МСС 39. Проектът на подмяната с новия стандарт е преминал през три фази: фаза 1 Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви; фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането; и фаза 3 Методология на определяне на обезценката. Понастоящем МСФО 9 е издаван на четири пъти, през м.ноември 2009 г., през м.октомври 2010 г., през м.ноември 2013 г. и окончателно през м.юли 2014 г. Фаза 1 Класификация и оценяване на финансовите активи и пасиви – с първите издания той подменя тези части на МСС 39, които се отнасят за класификацията и оценката на финансовите инструменти. Той установява нови принципи, правила и критерии за класификация, оценка и отписване на финансовите активи и пасиви, вкл. хибридните договори.

МСФО 9 въвежда изискване класификацията на финансовите активи да бъде правена на база бизнес модела на предприятието за тяхното управление и на характеристиките на договорените парични потоци на съответните активи. Определя само две основни категории оценки – по амортизируема и по справедлива стойност. Новите правила ще доведат до промени основно в отчитането на финансови активи като дългови инструменти и на финансови пасиви приети за отчитане по справедлива стойност през текущите печалби и загуби (за кредитния риск). Особеност при класификацията и оценъчния модел за финансовите активи по справедлива стойност е добавената категория – с оценка по справедлива стойност през другия всеобхватен доход (за някои дългови и капиталови инструменти). Фаза 2 Счетоводно отчитане на хеджирането – за целта е приета нова глава към МСФО 9, с която се въвежда нов модел за счетоводно отчитане на хеджирането, който позволява последователно и цялостно отразяване на всички финансови и нефинансови рискови експозиции, обект на операции по хеджиране, и от друга – по-добро представяне на дейностите по управление на риска във финансовите отчети, особено на връзката им с хеджиращите сделки и на обхвата и вида документация, която да се използва. Също така са подобрени изискванията към структурата, съдържанието и подхода на представяне на оповестяванията по хеджирането. Допълнително, въведена е опцията отчитането на промените в справедливата стойност на собствените дългове, оценявани по справедлива стойност през печалбата или загубата, но в частта, дължаща се на промени в качеството на собствената кредитоспособност на дружеството, да се представя в другия всеобхватен доход вместо в печалбата или загубата. Предприятията, прилагащи МСС 39, ще могат да приемат като политика тази опция, а също така, те ще могат да продължат да прилагат изискванията за счетоводното отчитане на хеджиране на справедлива стойност на лихвена експозиция според изискванията на МСС 39, дори и след като МСФО 9 влезе в сила. Фаза 3 Методология на определяне на обезценката - промяната предлага приложение на модела на „очаквана загуба”, съгласно който всички очаквани загуби се признават през целия живот на един амортизируем финансов инструмент, а не само при изкристализирането на събитие, както е в сегашния модел по МСС 39. С последните промени на МСФО 9 се определя датата му на влизане да бъде 1 януари 2018 г.

• *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – отложена процедура по приемане от ЕК за неопределен период).* Тази промяна възниква във връзка с непоследователност между изискванията и правилата на МСФО 10 и на МСС 28 (ревизиран 2011 г.) в случаите на транзакции от инвеститор към негово асоциирано или съвместно дружество. С нея основно се пояснява, че при транзакциите, които по съдържание са продажба или вноска на съвкупност от активи, но не са цялостен бизнес – печалбата или загубата се признава частично само до размера на дела на несвързаните инвеститори, а в случаите, когато транзакциите по същество са продажба или вноска на активи, които са бизнес по смисъла на МСФО 3 – печалбата или загубата се признава изцяло.

• *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети, МСФО 12 (променен) Оповестяване на участия в други предприятия и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно изключения при консолидация от инвестиционни дружества (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2016 г. – не са приети от ЕК).* Тази промяна

възниква във връзка с уточненията относно възможността за освобождаване от консолидация – основно за: 1) дали едно инвестиционно дружество следва да отчита едно дъщерно дружество по справедлива стойност когато дъщерното дружество предоставя инвестиционни услуги на трети лица; 2) взаимодействието между промените за инвестиционни дружества и освобождаването от необходимостта за изготвяне на консолидиран финансов отчет според МСФО 10; 3) дали едно не-инвестиционно дружество трябва да разгръща отчитането по справедлива стойност на свои съвместни или асоциирани дружества, които са инвестиционни дружества.

• *МСФО 11 (променен) Съвместни споразумения - относно отчитане на придобиване на дялове в съвместни дейности (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – приет от ЕК).* Това допълнение основно уточнява, че при придобиването от страна на инвеститор на дялове в съвместна дейност, която по съдържание представлява бизнес, следва да се прилагат изискванията и правилата на МСФО 3 за бизнес комбинации.

• *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - не е приет от ЕК).* Този стандарт е изцяло нов стандарт. Той въвежда цялостен комплекс от принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информацията относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с контрагенти. Стандартът ще замени действащите до този момент стандарти свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11. Водещият принцип на новият стандарт е в създаването на модел от стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за стоки или услуги - отграничаемост от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на операцията – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на променливия компонент в цената, финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база самостоятелната продажна цена на всеки компонент; и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договора чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период, с определени оповестявания за предходните периоди;

• *МСФО 16 Лизинги (в сила за годишни периоди от 01.01.2019 г. - не е приет от ЕК).* Този стандарт е с изцяло променена концепция. Той въвежда нови принципи за признаване, измерване и представяне на лизинги с цел да осигури по-достоверно и адекватно представяне на тези сделки както за лизингополучателя, така и за лизингодателя. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт свързан с лизингите - МСС 17. Водещият принцип на новия стандарт е въвеждането на еднотипен модел на счетоводно третиране на лизингите при лизингополучателите - за всички лизингови договори с продължителност от повече от 12 месеца ще се признава актив „право на ползване”, който ще се амортизира за периода на договора, и респективно, ще се отчита

задължението по тези договори. Това е и съществената промяна в отчетната практика. При лизингодателите не би имало съществени промени и те биха продължили да отчетат лизингите по подобие на стария стандарт – като оперативни и финансови. Доколкото новият стандарт дава цялостна концепция, по-подробен анализ на условията на договорите им следва да се направи и от тяхна страна и е възможно и при тях да настъпят основания за прекласификация на лизинговите сделки.

• *МСС 7 (променен) Отчет за паричните потоци - относно инициатива за оповестявания (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е важно разяснение на самия стандарт с насока към информацията предоставяна на ползвателите на финансовите отчети, които да могат да подобрят разбирането си за ликвидността и финансовите операции на дружеството. Промяната изисква допълнителни оповестявания да бъдат направени относно промените в пасивите на дружеството във връзка с: (i) промени от финансова дейност, (ii) промени от получаването или загубата на контрол над дъщерни дружества, (iii) ефекти от курсови разлики, (iv) промени в справедливите стойности, и (v) други промени. Изискванията за оповестяванията на промените в пасивите произлизащи от финансова дейност ще е необходимо да се представят отделно от промените при всички останали активи и пасиви;

• *МСС 12 (променен) Данъци върху дохода (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2017 г. – не е приет от ЕК) - признаването на отсрочени данъчни активи за нереализирани загуби.* Тази промяна уточнява следното: 1) нереализираните загуби на дългови инструменти оценявани по справедлива стойност и за данъчни цели - по цена на придобиване, водят до възникването на намаляеми временни разлики; 2) предположенията за бъдещи данъчни печалби не следва да включват ефекти от намаления в резултат на намаляеми временни разлики; 3) ако според данъчното законодателство има ограничения за усвояването на данъчни загуби, прегледа и оценката на отсрочените данъчни активи трябва да бъде направена в комбинация с останалите отсрочени данъчни активи от същия вид.

Индивидуалният финансов отчет на дружеството е изготвен на база историческата цена с изключение на имотите, машините и оборудването, инвестиционните имоти и финансовите инструменти на разположение и за продажба, които са оценени на база преоценена респ. справедлива стойност.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема като негова отчетна валута за представяне. Данните в индивидуалния финансов отчет и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и разходите, и на оповестяването на условни вземания и задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност на, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за

финансовия отчет, са оповестени в *Приложение № 2.29, Приложение № 13, Приложение № 15 и Приложение № 17.*

2.2. Консолидиран финансов отчет на дружеството

Дружеството е започнало процеса на изготвяне на своя консолидиран финансов отчет за трето тримесечие на 2016 г. в съответствие с МСФО в сила за 2016 г., в който отчет ще е включен и настоящият индивидуален годишен финансов отчет. Съгласно планираните дати ръководството очаква консолидираният финансов отчет да бъде издаден не по-късно от 30.11.2016 г., след която дата отчетът ще бъде публично на разположение на трети лица.

2.3. Сравнителни данни

Дружеството представя обичайно сравнителна информация във финансовите си отчети за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

2.4. Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционална и отчетна валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. От 1.07.1997 г. левът е фиксиран в съответствие със Закона за БНБ към германската марка в съотношение BGN 1 : DEM 1, а с въвеждането на еврото като официална валута на Европейския съюз - с еврото в съотношение BGN 1.95583 : EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага обменният курс, публикуван от БНБ за последния работен ден на съответния месец. Към 31 декември те се оценяват в български лева, като се използва заключителният обменен курс на БНБ.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на търговски сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни, от тези, по които първоначално са били признати, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в момента на възникването им, като се третират като “други доходи/(загуби) от дейността” (в печалбата или загубата за годината) и се представят нетно.

2.5. Приходи

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която и по начина, по който стопанските изгоди се придобиват от дружеството и респ. стопанските рискове се носят, както и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При продажбите на продукция, стоки и материали приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават у купувача.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените продукция, стоки и услуги, нетно от косвени данъци (акциз и данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и рабати.

Нетните разлики от промяна на валутни курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”.

Приходите от преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”. В същата статия от отчета се отчитат и реализираните приходи от предоставени инвестиционни имоти на оперативен лизинг.

При продажби на изплащане, приходът се признава на датата на продажбата без инкорпорираните лихви.

Финансовите приходи се представят отделно на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: приходи от лихви по предоставени заеми и срочни депозити, нетна печалба от курсови разлики от преоценка на заеми в чуждестранна валута, приходи/печалби от сделки с инвестиции в ценни книжа и дялове, в т.ч. дивиденди.

2.6. Разходи

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост, и до степента, до която това не би довело за признаване на активи/пасиви, които не отговарят на определенията за такива съгласно МСФО.

Разходите за бъдещи периоди се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Загубите, възникнали в резултат на преоценка на инвестиционни имоти до справедлива стойност се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на ред “други доходи/(загуби) от дейността”.

Финансовите разходи се представят отделно в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) и се състоят от: разходи за лихви по получени заеми, банкови такси по заеми и гаранции, нетна загуба от курсови разлики по заеми в чуждестранна валута, разходи/загуби от сделки с инвестиции в ценни книжа и дялове и обезценки на предоставени търговски заеми.

2.7. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени по преоценена стойност, намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално придобиване

При първоначално придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по цена на придобиване (себестойност), която включва покупната цена, митническите такси и всички други преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи основно са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци, разходи за капитализирани лихви за квалифицирани активи и др.

При придобиване на имоти, машини и оборудване при условията на разсрочено плащане, покупната цена е еквивалентна на сегашната стойност на задължението, дисконтирано на база на лихвеното равнище по привлечените от дружеството кредитни ресурси с аналогичен матуритет и предназначение.

Дружеството е определило стойностен праг от 500 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им.

Последващо оценяване

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на преоценената стойност по МСС 16 – преоценена стойност, намалена с последващо начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Преоценка на имотите, машините и оборудването е прието да се извършва от лицензирани оценители обичайно на период от 5 години. Когато тяхната справедлива стойност се променя съществено на по-кратки интервали от време, преоценката може да се извършва по-често.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчния му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имотите, машините и оборудването. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Земята не се амортизира. Полезният живот по групи активи е съобразен с физическото износване, спецификата на оборудването, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Срокът на годност по групи активи е както следва:

- сгради – 20-70 г.
- съоръжения – 5-25 г.
- машини и оборудване – 7-34 г.

- компютри и мобилни устройства – 2-5 г.
- сървъри и системи – 4-12 г.
- транспортни средства – 5-12 г.
- стопански инвентар – 3-12 г.

Определените срокове на полезен живот на дълготрайните материални активи се преглеждат в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на имотите, машините и оборудването подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се изписва до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудването е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност като се прилага дисконтова норма преди данъци, която отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако за дадения актив не е формиран преоценъчен резерв. Тогава обезценката е за сметка на този резерв и се представя в отчета за всеобхватния доход (към статиите на другите компоненти на всеобхватния доход), освен ако тя не надхвърля неговия размер (на резерва), и надвишението се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Дълготрайните материални активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината). Частта от компонента “преоценъчен резерв”, отнасяща се за продадения актив, се прехвърля директно към компонента “неразпределена печалба” в отчета за промените в собствения капитал.

2.8. Биологични активи

Биологичните активи се оценяват по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба. Те включват трайни насаждения.

Справедливата стойност на биологичните активи се определя въз основа на тяхното настоящо местонахождение и състояние на база цена, котирана на активен пазар. Печалбата или загубата, възникнала при първоначалното признаване на биологичен актив по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба и от промени в справедливата му стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба, се признават в отчета за

всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който са възникнали и се представят към “други приходи/(загуби) от дейността, нетно”. Когато справедливата стойност на определен биологичен актив не може да бъде надеждно оценена, той се оценява по неговата себестойност, намалена с натрупаната амортизация или загуби от обезценка. Впоследствие, когато вече стане възможно справедливата стойност на този биологичен актив да може надеждно да бъде оценявана, дружеството променя подхода си и започва да оценява актива по справедлива стойност, намалена с приблизителната оценка на разходите за продажба.

2.9. Нематериални активи

Репутация

Репутацията представлява превишението на цената на придобиване (предоставеното възнаграждение) над справедливата стойност на дела на Софарма АД в нетните разграничени активи на дъщерното дружество (Българска роза – Севтополис АД) към датата на придобиването му (бизнес комбинацията). Тази репутация при вливането на дъщерното дружество в компанията-майка е призната в индивидуалния отчет за финансовото състояние на компанията-майка. Репутацията е представена към групата на “нематериалните активи”.

Репутацията се оценява по цена на придобиване (себестойност), определена към датата на същинската бизнескомбинация минус натрупаните загуби от обезценки. Тя не се амортизира. Подлежи на ежегоден преглед за наличие на индикатори за обезценка. Загубите от обезценка на репутация се представят в индивидуалния отчет за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към позицията “обезценка на нетекущи активи”.

Други нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот - 5 - 10 години.

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава обезценката се включва като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други приходи/(загуби) от дейността, нетно” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.10. Инвестиционни имоти

Инвестиционни имоти са тези имоти, които дългосрочно се държат от дружеството за доходи от наеми и/или заради вътрешното увеличение на тяхната стойност. Те са представени в отчета за финансовото състояние по тяхната справедлива стойност (*Приложение 2.28*). Печалбите или загубите от промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” за периода, през който са възникнали. Реализираните приходи от инвестиционни имоти се представят в същата статия от отчета.

Инвестиционните имоти се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “инвестиционните имоти” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността, нетно” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Трансфери от и към групата “инвестиционни имоти” се прави, когато има промяна във функционалното предназначение и цели на даден имот. В случай на прехвърляне от “инвестиционни имоти” към “имоти за използване в собствената дейност” активът се завежда в новата си група по намерена историческа цена, която представлява справедливата му стойност към датата на прехвърлянето. Обратно, когато от “имоти за използване в собствената дейност” има прехвърляне към “инвестиционни имоти”, активът се оценява по справедливата му стойност към датата на прехвърлянето, като разликата до балансовата му стойност се представя като компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се представя към “преоценъчен резерв – имоти, машини и оборудване” в отчета за промените в собствения капитал.

2.11. Инвестиции в дъщерни дружества

Дългосрочните инвестиции, представляващи акции в дъщерни дружества, са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), която представлява справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията, намалена с натрупаната обезценка.

Притежаваните от дружеството инвестиции в дъщерни дружества подлежат на ежегоден преглед за обезценка. При установяване на условия за обезценка, същата се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

При покупка и продажба на инвестиции в дъщерни дружества се прилага “датата на сключване” на сделката.

Инвестициите се отписват, когато се прехвърлят правата, които произтичат от тях на други лица при настъпването на правните основания за това и по този начин се загубва контрола върху стопанските изгоди от съответния конкретен тип инвестиции. Печалбата/(загубата) от продажбата им се представя съответно към “финансови приходи” или “финансови разходи” в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Инвестиции на разположение и за продажба

Инвестициите под форма на финансови активи на разположение за продажба са недеривативни финансови активи, представляващи акции и дялове от капитала на други дружества (малцинствено участие), държани с дългосрочна перспектива.

Първоначално оценяване

Първоначално инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба се признават по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е било платено, включително преките разходи по придобиване на инвестицията (финансовия актив) (*Приложение № 2.23*).

Последващо оценяване

Притежаваните от дружеството инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се оценяват последващо по справедлива стойност (*Приложение № 2.28*.) със съдействието на независим лецизиран оценител.

Ефектите от последващата преоценка на ценните книжа до тяхната справедлива стойност се представят в отделен компонент на отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход) и се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) при освобождаване (продажба) от съответната инвестиция като се посочват към статията “финансови приходи” или “финансови разходи”.

Приходите от дивиденди, свързани с дългосрочните инвестиции (финансови активи), представляващи акции в други дружества (малцинствено участие) се признават като текущи приходи и представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статията „финансови приходи”.

При отписването на акции поради продажба се използва методът на средно-претеглена цена, определена към края на месеца, в който се извършва отписването.

Всички покупки и продажби на инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се признават на “датата на търгуване” на сделката, т.е. датата, на която дружеството се ангажира да закупи или продаде актива.

Притежаваните инвестиции (финансови активи) на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) към статия “финансови разходи”.

При установяване на условия за обезценка, същата се определя като разлика между балансовата стойност и възстановимата стойност на инвестицията и се отразява в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако през предходни периоди има формиран положителен резерв за тези инвестиции – тогава първо обезценката се покрива за сметка на този резерв и се представя нетно в отчета за всеобхватния доход (в други компоненти на всеобхватния доход).

2.13. Материални запаси

Материалните запаси са оценени във финансовия отчет както следва:

- суровини, материали и стоки - по по-ниската от: доставната себестойност (цена на придобиване) и нетната реализируема стойност;

- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - по по-ниската от: производствената себестойност и нетната реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат даден продукт от материалните запаси в неговото настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността), както следва:

- суровини, материали и стоки – всички доставни разходи, които включват покупната цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалите и стоките в готов за тяхното използване/продажба вид;
- готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство – всички необходими производствени разходи, които формират производствената себестойност, като в нея се включват преките разходи за материали и труд и приспадащата се част от общопроизводствените разходи (променливи и постоянни), с изключение на административните разходи, курсовите разлики и разходите по привлечени финансови ресурси. Включването на условно постоянните общопроизводствени разходи в производствената себестойност на произвежданата готова продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство се извършва на базата на нормален капацитет, определен на база обичаен средно поддържан обем, потвърждаван с плана по производството. Избраната база за разпределението им на ниво отделни продукти е нормата на човеко часовете на пряко заетия персонал в производството на конкретния продукт.

Дружеството прилага като текуща оценка „стандартна производствена себестойност” по отношение на готовата продукция, полуфабрикатите и незавършеното производство, и респективно „стандартната доставна себестойност” – за основните суровини и материали за производството. В края на всеки отчетен период ръководството извършва анализ на факторите, довели до формиране на отклонения при: а) доставка на суровини и материали за производството - чрез сравнение между фактическите и стандартните доставни разходи и б) производството на готова продукция, полуфабрикати и незавършено производство - чрез сравнение между фактическите и стандартните производствени разходи. При необходимост се извършват корекции на оценката на наличните материални запаси във финансовия отчет. На база проучвания на добри отчетни практики във фармацевтичния отрасъл, са възприети прагове на същественост за: а) отклонението при доставка на суровини и материали за производството – до 2 % и б) производствено отклонение – до 1 %, в рамките на които, не се коригира текущата оценка на наличните крайни запаси от суровини и материали, готова продукция и незавършеното производство за целите на финансовия отчет (*Приложение № 2.29*).

При употребата (влагане и продажбата) на материалните запаси те се изписват текущо като се използва методът на средно-претеглената стойност (себестойност).

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанската дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация.

2.14. Търговски и други вземания

Търговските вземания се представят и отчитат по справедлива стойност на база стойността на оригинално издадената фактура (себестойност), намалена с размера на обезценката за несъбираеми суми. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, вземанията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.23*).

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави, когато за събираемостта на цялата сума или част от нея съществува висока несигурност. Несъбираемите вземания се изписват, когато правните основания за това настъпят. Обезценката на вземанията се начислява чрез съответна кореспондентна корективна сметка за всеки вид вземане към статията “други разходи” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.15. Лихвоносни заеми и други предоставени финансови ресурси

Всички заеми и други предоставени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на предоставеното по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и предоставени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други предоставени ресурси, последващо са оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други суми, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови приходи (лихви) или разходи през периода на амортизация или когато вземанията се погасят, отпишат или редуцират.

Лихвоносните заеми и други предоставени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да събере вземането си в срок над 12 месеца от края на отчетния период (*Приложение № 2.23*).

2.16. Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти включват касовите наличности, разплащателните сметки и краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е до 3 месеца (*Приложение № 2.23*).

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- лихвите по получени инвестиционни кредити се включват като плащания за финансова дейност, а лихвите, свързани с оборотни кредити, обслужващи текущата дейност, се включват в оперативна дейност;
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи от чуждестранни доставчици се посочва на ред “платени данъци”, а при доставка на дълготрайни активи от страната се посочва на ред

“плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).

- блокираните парични средства над 3 месеца не са третираны като парични средства и еквиваленти.

2.17. Търговски и други задължения

Търговските и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги. В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при които не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизируема стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.23*).

2.18. Лихвоносни заеми и други привлечени финансови ресурси

Всички заеми и други привлечени финансови ресурси се отчитат първоначално по себестойност (номинална сума), която се приема за справедлива стойност на полученото по сделката, нетно от преките разходи, свързани с тези заеми и привлечени ресурси. След първоначалното признаване, лихвоносните заеми и други привлечени ресурси, са последващо оценени по амортизируема стойност, определена чрез прилагане на метода на ефективната лихва. Амортизируемата стойност е изчислена като са взети предвид всички видове такси, комисионни и други разходи, вкл. дисконт или премия, асоциирани с тези заеми. Печалбите и загубите се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихви) или приходи през периода на амортизация или когато задълженията се отпишат или редуцират (*Приложение № 2.23*).

Лихвоносните заеми и други привлечени финансови ресурси се класифицират като текущи, освен за частта от тях, за която дружеството има безусловно право да уреди задължението си в срок над 12 месеца от края на отчетния период.

2.19. Капитализиране на разходи по заеми

Разходите по заеми, които пряко се отнасят към придобиването, строителството или производството на отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се капитализират като част от стойността на този актив. Отговарящ на условията /квалифициран/ актив е актив, който непременно изисква поне 12-месечен период от време, за да стане готов за предвижданата му употреба или продажба.

Размерът на разходите по заеми, които могат да се капитализират в стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив, се определя чрез коефициент /норма/ на капитализация. Коефициентът на капитализация е среднопретеглената величина на разходите по заеми, отнесени към заемите на дружеството, които са непогасени през периода, с изключение на заемите, извършени специално с цел придобиване на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив.

Капитализирането на разходите по заеми като част от стойността на един отговарящ на условията /квалифициран/ актив започва, когато са изпълнени следните условия: извършват се разходите за актива, извършват се разходите по заеми и в ход са дейности, които са необходими за подготвяне на актива за предвижданата му употреба или продажба.

Разходите по заеми се намаляват и с всякакъв инвестиционен доход от временното инвестиране на средствата от тези заеми.

2.20. Лизинг

Финансов лизинг

Лизингополучател

Финансовият лизинг, при който се трансферира към дружеството съществената част от всички рискове и стопански ползи, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се капитализира в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя като се представя като имоти, машини и оборудване под лизинг по цена на незабавна продажба или ако е по-ниска - по сегашната стойност на минималните лизингови плащания. Лизинговите плащания съдържат в определено съотношение финансовия разход (лихвата) и приспадащата се част от лизинговото задължение (главница), така че да се постигне постоянен лихвен процент за оставащата неизплатена част от главницата по лизинговото задължение. Лихвените разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като финансови разходи (лихва) на база ефективен лихвен процент.

Придобитите под финансов лизинг активи се амортизират на база полезния живот на актива и в рамките на лизинговия срок.

Лизингодател

Финансовият лизинг, при който се трансферира извън дружеството съществената част от всички рискове и стопански изгоди, произтичащи от собствеността върху актива под финансов лизинг, се изписва от състава на стоките на лизингодателя и се представя в отчета за финансовото състояние като вземане със стойност, равна на нетната инвестиция от лизинга. Нетната инвестиция в лизинговия договор представлява разликата между сбора от минималните лизингови плащания по договора за финансов лизинг и негарантираната остатъчна стойност, начислена за лизингодателя, и незаработения финансов доход. Разликата между балансовата стойност на отдадения под финансов лизинг актив и незабавната (справедливата му продажна) стойност се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в началото на лизинговия договор (при предаването на актива) като доход от продажба.

Признаването на заработения финансов приход като текущ лихвен приход се основава на прилагането на метода на ефективната лихва.

Оперативен лизинг

Лизингополучател

Лизинг, при който наемодателят продължава да притежава съществената част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив се класифицира като оперативен лизинг. Поради това активът не се включва в отчета за финансовото състояние на лизингополучателя.

Плащанията във връзка с оперативния лизинг се признават като разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) на база линеен метод за периода на лизинга.

Лизингодател

Наемодателят продължава да притежава съществена част от всички рискове и стопански изгоди от собствеността върху дадения актив. Поради това този актив продължава да е включен в състава на неговите дълготрайни материални активи като амортизацията му за периода се включва в текущите разходи на лизингодателя.

Приходът от наеми от оперативен лизинг се признава на базата на линейния метод в продължение на срока на съответния лизинг. Първоначално направените преки разходи във връзка с договарянето и уреждането на оперативния лизинг, се добавят към балансовата стойност на отдадените активи и се признават на базата на линейния метод в продължение на срока на лизинга.

2.21. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с работниците и служителите в дружеството се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в България.

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за наетия персонал под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми за уреждане в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналят е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, за периода, в който е положен трудът за тях и/или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удръжки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсирани отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за сумите за самите възнаграждения и на вноските по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Тантиеми и бонусни схеми

Съгласно Устава на дружеството и при взето решение на Общото събрание на акционерите изпълнителният директор има право да получи еднократно възнаграждение (тантием) в размер на до 1 % от нетната печалба на дружеството както и да бъде оправомощен да определи кръга на служителите, между които да бъде разпределена като бонус парична сума в размер на до 2 % от стойността на печалба на дружеството за всяка календарна година. Когато определена част се изисква да бъде разсрочена за по-дълъг от 12-месечен период, тази част се оценява по нейната

сегашна стойност към датата на финансовия отчет и се посочва към нетекущите пасиви в отчета за финансовото състояние, статия „задължения към персонала“.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд “Пенсии”, допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд “Общо заболяване и майчинство” (ОЗМ), фонд “Безработица”, фонд “Трудова злополука и професионална болест” (ТЗПБ), фонд “Гарантиране вземания на работниците и служителите” (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд “Пенсии”, фонд “ОЗМ”, фонд “Безработица”, фонд “ТЗПБ”, както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж. Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от дружеството вноски по плановете с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал”, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски

печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котиращи в България, където функционира и самото дружество.

Доходи при напускане

Съгласно местните разпоредби на трудовото и осигурително законодателство в България, дружеството като работодателят има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор преди пенсиониране определени видове обезщетения.

Дружеството признава задължения към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база публично анонсиран план, вкл. за реструктуриране, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими повече от 12 месеца, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2.22. Акционерен капитал и резерви

Дружеството е акционерно и е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на **акционерен капитал**, който да служи като обезпечение на вземанията на кредиторите на дружеството. Акционерите отговарят за задълженията на дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност. Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в съда акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава, дружеството е длъжно да формира и резерв **“фонд Резервен”**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя докато средствата във фонда достигнат една десета част от акционерния капитал или по-голяма част, определена по решение на Общото събрание на акционерите;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения в устава минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на акционерния капитал.

Обратно изкупените собствени акции са представени в отчета за финансово състояние по себестойност (цена на придобиване) като с тяхната стойност е намален собственият капитал на дружеството. Печалбите или загубите от продажбата на обратно изкупени собствени акции са за сметка на и се представят директно в собствения капитал на дружеството към компонента “неразпределена печалба”.

Преоценъчният резерв – имоти, машини и оборудване е формиран от:

- положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините и оборудването и техните справедливи стойности към датата на извършване на всяка преоценка; и
- положителната разлика между балансовата стойност на имоти, отчитани в групата “имоти, за използване в собствена дейност”, и тяхната справедлива стойност на датата, на която те се трансферират в групата на “инвестиционни имоти”.

Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно за сметка на този резерв.

Преоценъчният резерв се прехвърля към компонента „ натрупани печалби”, когато активите се отписват от отчета за финансовото състояние или са напълно амортизирани.

Преоценъчният резерв покрива обезценки на активите, с които той е свързан.Той може да бъде използван при реализацията на дивидентната и капиталова политика на дружеството само след прехвърлянето му към компонента ”неразпределена печалба”.

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба е формиран от разликата между балансовата стойност на финансовите активи на разположение и за продажба и техните справедливи стойности към датата на извършване на преоценката. Този резерв се прехвърля към текущите печалби и загуби в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато финансовите активи се освободят (продадат) от дружеството и/или при установена трайна обезценка на определени финансови активи.

2.23. Финансови инструменти

2.23.1. Финансови активи

Дружеството класифицира своите финансови активи в следните категории: “заеми (кредити) и вземания” и “финансови активи на разположение и за продажба”. Класификацията е в зависимост от същността и целите и предназначението на финансовите активи към датата на тяхното придобиване. Ръководството определя класификацията на финансовите активи на дружеството към датата на първоначалното им признаване в отчета за финансовото състояние.

Обичайно дружеството признава в отчета за финансовото състояние финансовите активи на “датата на търгуване” - датата, на която то е поело ангажимент да закупи съответните финансови активи. Всички финансови активи се оценяват по тяхната справедлива стойност плюс преките разходи по транзакцията.

Финансовите активи се отписват от отчета за финансовото състояние на дружеството, когато правата за получаване на парични средства от тези активи са изтекли, или са прехвърлени и дружеството е прехвърлило съществената част от рисковете и ползите от собствеността върху актива на друго дружество (лице). Ако дружеството продължава да държи съществената част от

рисковете и ползите, асоциирани със собствеността на даден трансфериран финансов актив, то продължава да признава актива в отчета за финансовото си състояние, но признава също и обезпечено задължение (заем) за получените средства.

Кредити и вземания

Кредити и вземания са недеривативни финансови активи с фиксирани или установими плащания, които не се котират на активен пазар. Те се оценяват в отчета за финансовото състояние по тяхната амортизируема стойност при използването на метода на ефективната лихва, намалена с направена обезценка. Тези активи се включват в групата на текущите активи, когато матуритетът им е в рамките на 12 месеца или в обичаен оперативен цикъл на дружеството, а останалите – като нетекущи.

Тази група финансови активи включва: предоставени заеми, търговски вземания, други вземания от контрагенти и трети лица, и паричните средства и парични еквиваленти от отчета за финансовото състояние (*Приложения № 2.14, № 2.15 и № 2.16*). Лихвеният доход по “кредитите и вземанията” се признава на база ефективна лихва, освен при краткосрочните вземания под 3 месеца, където признаването на такава лихва е неоснователно като несъществено и в рамките на обичайните кредитни условия. Той се представя в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), към статията „финансови приходи”.

На датата на всеки отчет за финансовото състояние дружеството оценява дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, налагащи обезценка на кредитите и вземанията (*Приложение № 2.29*).

Финансови активи на разположение и за продажба

Финансовите активи на разположение и за продажба са недеривативни активи, които са придобити с такава цел или не са класифицирани в друга група. Обичайно те представляват акции или дялове в други дружества, придобити с инвестиционна цел (инвестиции на разположение и за продажба) и се включват към нетекущите активи, освен ако намерението на дружеството е да ги продава в рамките на следващите 12 месеца и активно търси купувач (*Приложение № 2.12*).

Финансовите активи на разположение и за продажба се оценяват първоначално по цена на придобиване, която е справедливата стойност на възнаграждението, което е платено, включително разходите по придобиване, включени в инвестицията.

Последващата оценка на финансовите активи на разположение и за продажба е по справедлива стойност, освен за акции/дялове на затворени, нетъргувани на борсов пазар дружества (*Приложение 2.12*).

Ефектите от преоценката до справедливата стойност, печалби или загуби, на държаните инвестиции на разположение и за продажба се отчитат в отчета за всеобхватния доход (към други компоненти на всеобхватния доход) по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба” и се натрупват към самостоятелен компонент на собствения капитал - ”резерв по финансови активи на разположение и за продажба”.

При установяване на последваща трайна обезценка или при продажба на инвестиция на разположение и за продажба, сумата на обезценката и всички натрупани преди това загуби (нетно) към резерва, се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “финансови разходи”. Аналогично, при всяка продажба на инвестициите от този тип

натрупаните нереализирани печалби в резерва се признават в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в статията “финансови приходи”.

Ефектите от рециклирането на натрупаните ефекти от промяна в справедливата стойност на държаните инвестиции на разположение и за продажба се представят към другите компоненти на всеобхватния доход (по статия “нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба”), нетно от тези на новите преоценки за периода.

Дивиденди по акции и дялове, класифицирани като финансови активи на разположение и за продажба, се признават и отчитат в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато се установи, че дружеството е придобило правото върху тези дивиденди.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към всяка дата на отчета за финансовото състояние дали са настъпили събития и обстоятелства, които показват наличието на обективни доказателства, че за отделен финансов актив или група активи има обезценка. Те се обезценяват, ако балансовата стойност е по-висока от очакваната им възстановима сума. Сумата на признатата загуба от обезценка е равна на разликата между цената на придобиване, намалена с плащанията и възстановимата им сума, която се приема за равна на сегашната стойност на очакваните прогнозируеми бъдещи парични потоци, дисконтирани по текущ пазарен лихвен процент или чрез нормата на доходност за сходни финансови активи.

2.23.2. Финансови пасиви и инструменти на собствен капитал

Дружеството класифицира дългови инструменти и инструменти на собствен капитал или като финансови задължения или като собствен капитал в зависимост от същността и условията в договор със съответния контрагент относно тези инструменти.

Финансови пасиви

Финансовите пасиви включват заеми (кредити), задължения към доставчици и други контрагенти. Първоначално те се признават в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, нетно от преките разходи по транзакцията, а последващо – по амортизируема стойност по метода на ефективната лихва (*Приложение № 2.17, Приложение № 2.18 и Приложение № 2.20*).

2.24. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата на дружеството са определени в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчна ставка в България за 2016 г. е 10 % (2015 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението относно всички временни разлики на дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики,

от които да могат да се приспадат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на баланса и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчет за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (РБългария), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (РБългария), и то тогава и само тогава, когато дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 30.09.2016 г. отсрочените данъци върху печалбата на дружеството са оценени при ставка, валидна за 2016 г., която е в размер на 10% (31.12.2015 г.: 10%).

2.25. Правителствени финансираня

Безвъзмездни помощи от публични институции (общински, държавни и международни, вкл. по реда на използване на Европейските фондове и програми) се признава първоначално като отсрочен доход (финансиране), когато е налице разумна сигурност, че то ще бъде получено от дружеството, и че последното е спазило и спазва условията и изискванията по дарението.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на направени разходи, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за същия период, през който са признати и разходите.

Правителствено финансиране, свързано с компенсиране на инвестиционни разходи за придобиване на актив, се признава в текущите печалби и загуби на систематична база за целия период на полезен живот на актива, пропорционално на размера на признатата в разходите амортизация.

2.26. Доходи на акция

Основните доходи на акция се изчисляват като се раздели нетната печалба или загуба за периода, подлежаща на разпределение между акционерите, притежатели на обикновени акции, на средно-претегления брой на държаните обикновени акции за периода.

Средно-претегленият брой акции представлява броят на държаните обикновени акции в началото на периода, коригиран с броя на обратно изкупените обикновени акции и на новоиздадените такива през периода, умножен по средно-времевия фактор. Този фактор изразява броя на дните, през които конкретните акции са били държани, спрямо общия брой на дните през периода.

При капитализация, бонус емисия или разделяне, броят на обикновените акции, които са в обръщение до датата на това събитие, се коригира, за да се отрази пропорционалната промяна в броя на обикновените акции в обръщение така, сякаш събитието се е случило в началото на представения най-ранен период.

Доходи на акции с намалена стойност не се изчисляват, тъй като няма издадени потенциални акции с намалена стойност.

2.27. Сегментно отчитане

Дружеството идентифицира своите отчетни сегменти и оповестява информация по сегменти в съответствие с организационната и отчетна структура, използвана от ръководството. Оперативните сегменти са компоненти на бизнеса, които се оценяват редовно от членовете на ръководството, вземащи оперативни решения - като се използва финансова и оперативна информация, изготвена конкретно за сегмента, за целите на текущото наблюдение и оценяване на резултатите от дейността (изпълнението) и разпределението на ресурсите на дружеството.

Оперативните сегменти на дружеството текущо се наблюдават и направляват поотделно, като всеки оперативен сегмент представлява отделна бизнес област, която предлага различни продукти и е носител на различни бизнес ползи и рискове. Оперативните сегменти на дружеството включват бизнес областите по отделни основни видове производство на лекарствени форми – таблетни форми, ампулни форми и други форми.

Информация по оперативни сегменти

Дружеството използва един основен измерител – брутен марж (печалба) при оценяването на резултатите в оперативните сегменти и за разпределянето на ресурси между тях. Тя се определя като разлика между сегментните приходи и сегментните разходи, пряко съотносими към съответния сегмент.

Сегментните активи, пасиви, респ. приходи, разходи и резултати включват тези, които са и могат да бъдат директно относими към съответния сегмент, както и такива, които могат да бъдат разпределени на разумна база. Обичайно това са: а) за приходите - продажби на продукция; б) за разходите - за основни суровини и материали, за амортизации и за възнагражденията на производствения персонал; в) за активите - имоти, машини и съоръжения, и материални запаси; г) за пасивите - задължения към персонала и за обществено осигуряване. Капиталовите разходи (инвестиции) по бизнес сегменти са отграничени разходи, извършени през периода за придобиване или изграждане на секторни нетекущи активи, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период.

Дружеството управлява инвестициите в ценни книжа, търговските разчети и предоставените, респ. получените финансови ресурси, както и данъците на ниво предприятие и те не се разпределят на сегментно ниво.

Резултатите от дейности, които се считат за случайни спрямо основните типове операции (дейности) на дружеството, както и неразпределяемите приходи, разходи, пасиви и активи, се отчитат отделно в позиция „обща на ниво дружество“. Тези суми по принцип включват: други доходи от дейността, освен ако не произтичат от дейността на конкретен сегмент, административни разходи, лихвени приходи и разходи, реализирани и нереализирани печалби и загуби от сделки с валута и инвестиции, инвестиции в други дружества, търговски и други вземания, търговски задължения и получени заеми, разчети по данъци, производствено и административно оборудване с общо предназначение.

Прилаганата счетоводна политика за отчитането по сегменти, се основава на тази, използвана от дружеството за изготвяне на публичните му отчети по закон.

2.28. Оценяване по справедлива стойност

Някои от активите и пасивите на дружеството се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са: а) на повтаряща се база – финансовите активи на разположение и за продажба, инвестиционните имоти, предоставени и получени банкови заеми и заеми от трети лица, определени търговски и други вземания и задължения, вземания и задължения по финансов лизинг; а други б) на неповтаряща се база – нефинансови активи като имоти, машини и оборудване.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

Дружеството прилага различни оценъчни техники, които биха били подходящи спрямо спецификата на съответните условия, и за които разполага с достатъчна база от входящи данни, като се стреми да използва в максимална степен наличната публично наблюдаема информация и респ. – да минимизира използването на ненаблюдаема информация. То използва и трите допустими подхода, *пазарния, приходния и разходния подход*, като най-често прилаганите оценъчни техники са директни и/или коригирани котирани пазарни цени, пазарни аналози и дисконтирани парични потоци, вкл. на база капитализиран доход от наем.

Справедливата стойност на всички активи и пасиви, които се оценяват и/или оповестяват във финансовите отчети по справедлива стойност, се категоризира в рамките на следната йерархия на справедливите стойности, а именно:

- Ниво 1 – Котирани (некоригирани) пазарни цени на активен пазар за идентични активи или пасиви;
- Ниво 2 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които са различни от директно котирани цени, но са пряко или косвено достъпни за наблюдение, вкл. когато котираните цени са обект на значителни корекции; и
- Ниво 3 – Оценъчни техники, при които се използват входящи данни, които в значителната си част са ненаблюдаеми.

За тези активи и пасиви, които се оценяват по справедлива стойност във финансовите отчети на повтаряема база, дружеството прави преценка към датата на всеки отчет дали е необходим трансфер в нивата на йерархия на справедливата стойност на даден актив или пасив в зависимост от разполагаемите и използваните към тази дата входящи данни.

В дружеството се разработени вътрешни правила и процедури по измерването на справедливата стойност на различните видове активи и пасиви. За целта е определено специално лице по оценките на подчинение на финансовия директор, което организира осъществяването на целия оценъчен процес, вкл. координира и наблюдава работата на външните оценители.

Дружеството използва експертната на външни лицензирани оценители за определяне на справедливите стойности на следните активи и пасиви: финансови активи на разположение и за продажба, инвестиционни имоти, имоти, машини и оборудване. Изборът на такива оценители се прави на годишна база, като се използват следните критерии: прилагани професионални стандарти, професионален опит и познания; репутация и пазарен статус. Периодично се преценява необходимостта от ротация на външните оценители – на всеки три-пет години. Приложението на оценъчните подходи и техники, както и използваните входящи данни за всеки случай на измерване на справедлива стойност, са обект на задължително обсъждане и координиране между външните експерти-оценители и специално определеното лице по оценките, както и приемането на издаваните оценителски доклади – особено по отношение на съществените предположения и крайните заключения и предложения за размера на справедливата стойност. Финалните оценки на справедливата стойност подлежат на одобрение от финансовия директор, изпълнителния директор и Съвета на директорите на дружеството.

На датата на всеки финансов отчет съобразно счетоводната политика на дружеството специално определеното лице по оценките прави общ анализ на предварително събрана информация за движението в стойностите на активите и пасивите, които подлежат на оценка или оповестяване по справедлива стойност, за типа налични данни и възможните фактори за наблюдаваните промени, и предлага за одобрение пред финансовия директор подхода за измерване на справедливите стойности на съответните активи и пасиви към тази дата. При необходимост това се консултира изрично с използваните външни оценители.

Резултатите от оценъчния процес на измерване на справедливата стойност се представят на одитния комитет и на независимите одитори на дружеството.

За целите на оповестяванията на справедливата стойност, дружеството е групирано съответните си активи и пасиви на база тяхната същност, основни характеристики и рискове, както и на йерархичното ниво на справедливата стойност.

2.29. Преценки от определящо значение при прилагане счетоводната политика на дружеството. Ключови приблизителни оценки и предположения с висока несигурност.

Материални запаси

Нормален капацитет

Нормалният производствен капацитет на дружеството е определен на база преценките на ръководството (след направени анализи) за оптимално натоварване на неговите производствени мощности и възвръщаемост на инвестициите в тях, при продуктова структура на производството, приета за обичайна. Когато фактически реализираният обем за отделни производства е под определения от дружеството обем нормален производствен капацитет, се правят съответните преизчисления на постоянните разходи, включени в себестойността на запасите от продукцията и незавършеното производство.

Обезценка

Дружеството извършва преглед на състоянието, срока на годност и използваемостта на наличните материални запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи към 30.09.2016 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси. (30.09.2015 г.: няма)

Актюерски изчисления

При определяне на сегашната стойност на дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране са използвани изчисления на сертифицирани актюери, базирани на предположения за смъртност, темп на текучество на персонала, бъдещо ниво на работни заплати и дисконтов фактор (*Приложение № 28*).

Оперативен лизинг

Дружеството е класифицирало към групата “имоти, машини и съоръжения” сграда, от която част се предоставя на оперативен лизинг на свързани лица. Тъй като значителна част от сградата се използва и от него в собствената му дейност, ръководството е преценило тази сграда да не се третира като инвестиционен имот.

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества. Изчисленията са направени от ръководството със съдействието на независими лицензирани оценители.

Обезценка на търговски вземания

Приблизителната оценка за загуби от съмнителни и несъбираеми вземания се прави към датата на всеки отчет, на индивидуална база. Вземанията, при които са констатирани трудности при тяхното събиране, подлежат на анализ за определяне на частта от тях, която е реално събираема, а

останалата част до номинала на съответното вземане се признава в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като загуба от обезценка (*Приложение № 8*).

След 180 дни закъснение вече се счита, че може да има индикатори за обезценка. При преценката на събираемостта на вземанията ръководството прави анализ на цялата експозиция от всеки контрагент с оглед установяване на реалната възможност за събирането им, а не само на ниво просрочени индивидуални вземания от контрагента, включително потенциалните възможности за събиране на евентуални лихви за компенсиране на просрочията. При установяване на висока несигурност относно събираемостта на дадено вземане (група вземания) се прави преценка каква част от него (тях) е обезпечена (залог, ипотека, поръчителства, банкова гаранция) и по този начин е гарантирана събираемостта им (чрез бъдещо възможно реализиране на обезпечението или плащане от поръчител). Вземанията или частта от тях, за които ръководството преценява, че съществува много висока несигурност за събирането им и не са обезпечени, се обезценяват на 100 %.

Към 30.09.2016 г. признати обезценки (нетно от възстановените), свързани с търговските вземания са в размер на (334 х.лв) (30.09.2015 г.: (1,219) х.лв.) (*Приложение № 9*).

Обезценка на предоставени търговски заеми

Към датата на всеки отчет дружеството извършва преглед на своите предоставени търговски заеми на индивидуална основа, с цел да установи наличие и изчисли загубите от обезценката. При определяне на това дали да се признае загуба от обезценка в отчета за всеобхватния доход (печалбата или загубата за годината), ръководството на дружеството преценява дали са налице и какви са видимите индикатори и данни като обективни доказателства, които да посочват, че съществува измеримо намаление на очакваните парични потоци от съответния контрагент - заемополучател. Такива индикатори и данни са тези, които посочват съществуването на неблагоприятна промяна във възможностите за плащане от страна на заемополучателя, или наличие на национални, икономически или други условия, които са свързани с определен риск за даден заем. При анализа на рисковете от загуби от обезценка се вземат предвид следните основни критерии по отношение на заемополучателите: финансово състояние и финансови резултати, вкл. възможности за генериране на собствени парични потоци, проблеми в обслужването както и качеството на предоставеното обезпечение, като вид и възможност за реализация.

Към 30.09.2016 г. признати обезценки (нетно от възстановените), свързани с предоставени търговски заеми са в размер на 1,293 х.лв (30.09.2015 г.: 2 х.лв.) (*Приложение № 11*).

Активи по отсрочени данъци

Не са признати активи по отсрочени данъци в размер на 2,541 х.лв. (31.12.2015 г.: 2,541 х.лв.), свързани с обезценка на инвестиции в дъщерни дружества, тъй като ръководството не предвижда да се освободи от тези инвестиции и съответно е преценило, че не съществува вероятност временната разлика да се прояви в предвидимо бъдеще. Размерът на временната разлика, върху която не е признат данъчен актив е 25,405 х.лв. (31.12.2015 г.: 25,409 х.лв.).

Провизии за съдебни дела

По откритите заведени съдебни дела срещу дружеството ръководството е преценило, съвместно с адвокатите му, че на настоящия етап вероятността и рисковете за негативен изход от

тях е все още под 50 %, поради което не са признати провизии за задължения по дела в отчета за финансовото състояние към 30 септември 2016 г. (Приложение № 36).

3. ПРИХОДИ

Основните приходи от продажби на готова продукция на дружеството включват:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Износ	71,656	75,804
Вътрешен пазар	47,189	46,608
Общо	118,845	122,412

Продажбите по продукти за износ са както следва:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	55,984	56,722
Ампулни форми	7,425	9,400
Сиропни форми	3,954	4,297
Унгвенти	3,339	4,086
Лиофилни продукти	545	649
Супозитории	275	438
Капки	130	212
Други	4	-
Общо	71,656	75,804

Продажбите по продукти за вътрешен пазар са както следва:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	25,990	23,669
Ампулни форми	12,072	13,479
Лиофилни продукти	3,623	3,521
Инхалатори	2,036	2,486
Унгвенти	1,676	1,404
Сиропни форми	924	1,249
Капки	502	433
Супозитории	347	358
Други	19	9
Общо	47,189	46,608

Разпределението по географски региони на приходите от продажби е както следва:

	2016 BGN '000	Относителен дял	2015 BGN '000	Относителен дял
Европа	59,009	50%	61,246	50%
България	47,189	40%	46,608	38%
Други страни	12,647	10%	14,558	12%
Общо	118,845	100%	122,412	100%

Общите приходи от сделки с най-големите клиенти на дружеството са както следва:

	2016 BGN '000	% от приходите	2015 BGN '000	% от приходите
Клиент 1	48,372	41%	46,600	38%
Клиент 2	40,078	34%	11,482	25%
Клиент 3	-	-	31,762	26%

Търговските взаимоотношения със клиент 3 през 2016 г са прекратени.

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА

Другите доходи и загуби от дейността на дружеството включват:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Приходи от предоставяне на услуги	2,593	2,492
Приходи от финансираня по европейски проекти	378	224
Приходи от продажба на стоки	1,264	1,466
Отчетна стойност на продадени стоки	(1,097)	(1,237)
Печалба от продажба на стоки	167	229
Приходи от продажба на материали	3,437	4,684
Отчетна стойност на продадени материали	(3,377)	(4,588)
Печалба от продажба на материали	60	96
Приходи от продажба на дълготрайни активи	337	598
Балансова стойност на продадени дълготрайни активи	(468)	(713)
Печалба от продажба на дълготрайни активи	(131)	(115)
Нетни загуби от курсови разлики по търговски вземания и задължения и текущи разплащателни сметки	(206)	(776)
Приходи от глоби и неустойки	-	204
Други доходи	124	204
Общо	2,985	2,558

Приходите от продажба на материали са основно от продажба на субстанции, химикали и опаковъчни материали.

Приходите от услуги включват:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Наеми	1,315	1,311
Социална дейност	579	531
Услуги по изработка	312	261
Регулаторни услуги	108	90
Услуги по лабораторни анализи	76	131
Гама облъчване	56	62
Организиране на транспорт	35	33
Други	112	73
Общо	2,593	2,492

Приходите от стоки включват:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Хранителни продукти	729	715
Козметични стоки	255	402
Медицински и санитарно - превъзочни продукти	137	92
Хранителни добавки	124	216
Стоки със техническо предназначение	19	41
Общо	1,264	1,466

Отчетната стойност на продадените стоки по видове е както следва:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Хранителни продукти	688	676
Козметични стоки	228	346
Медицински и санитарно - превъзочни продукти	113	85
Хранителни добавки	63	108
Стоки с техническо предназначение	5	22
Общо	1,097	1,237

5. РАЗХОДИ ЗА СУРОВИНИ И МАТЕРИАЛИ

Разходите за суровини и материали включват:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	28,368	33,482
Електроенергия	3,139	2,999
Топлоенергия	1,697	2,557
Лабораторни материали	1,691	1,104
Спомагателни материали	920	927
Резервни части	567	737
Технически материали	561	906
Работно облекло и лични предпазни средства за труд	430	476
Горива и смазочни материали	414	546
Вода	391	388
Брак на материали	95	52
Общо	38,273	44,174

Разходите за основни материали включват:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Субстанции	14,856	16,212
Опаковъчни материали	5,102	7,308
Течни и твърди химикали	4,326	5,582
Ампули	1,271	1,584
Билки	1,068	280
Туби	960	1,160
Алуминиево и ПВЦ фолио	596	412
Флакони	189	944
Общо	28,368	33,482

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходите за външни услуги включват:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Изработка на медикаменти	5,212	7,339
Транспорт	2,040	1,859
Реклама	1,924	5,926
Логистични услуги (вътрешен пазар)	1,831	1,352
Поддръжка на сгради и оборудване	1,478	2,191
Наеми	1,424	1,742
Консултантски услуги	1,336	2,583
Местни данъци и такси	879	884
Държавни и регулаторни такси	785	517
Охрана	778	708
Абонаментни такси	567	524
Медицинско обслужване	565	601
Услуги по граждански договори	511	527
Застраховки	497	464
Клинични изпитвания	354	851
Данъци върху разходите	323	339
Ремонт и поддръжка на автомобили	322	263
Услуги по регистрации на медикаменти	308	488
Съобщения и комуникации	292	325
Услуги по унищожаване на лекарства	245	162
Логистични услуги (износ)	227	433
Лицензионни възнаграждения и такси	226	214
Преводи на документация	178	143
Комисионни възнаграждения	159	195
Такси за обслужване на текущи сметки в банки	102	118
Куриерски услуги	67	90
Други	343	486
Общо	22,973	31,324

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛА*Разходите за персонала включват:*

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Текущи възнаграждения	19,263	20,562
Вноски по социалното осигуряване	3,539	3,768
Социални придобивки и плащания	1,380	1,450
Тантиеми	768	792
Начислени суми за неизползвани отпуски	732	645
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	132	117
Начислени суми за дългосрочни задължения на персонала при пенсиониране (<i>Приложение № 28</i>)	235	200
Общо	26,049	27,534

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА*Другите разходи включват:*

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Представителни мероприятия	1,189	1,380
Командировки	325	409
Дарения	176	295
Обучение	154	162
Непризнат данъчен кредит по ЗДДС	58	27
Брак на дълготрайни активи	47	191
Брак на стоки	35	
Други данъци и плащания към бюджета	15	48
Начислени/(възстановени) обезценки по вземания, нетно (<i>Приложение № 9</i>)	(334)	(1,219)
Други	32	276
Общо	1,697	1,569

9. ОБЕЗЦЕНКА НА ТЕКУЩИ АКТИВИ

Разходите за обезценка на текущите активи включват:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Обезценка на вземания	239	482
Възстановена обезценка на вземания	(573)	(1,701)
Нетно изменение на обезценките по вземания (Приложение № 4)	(334)	(1,219)
Общо	(334)	(1,219)

10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ

Финансовите приходи включват:

	2016	2015
	BGN'000	BGN'000
Нетна печалба от операции с ценни книжа	12,645	6,936
Приходи от дялово участие	9,076	7,881
Приходи от лихви по предоставени заеми	1,699	2,395
Общо	23,420	17,212

11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ

Финансовите разходи включват:

	2016	2015
	BGN'000	BGN'000
Разходи за лихви по получени заеми	1,541	2,547
Обезценка на вземания по предоставени търговски заеми	1,293	2
Банкови такси по заеми и гаранции	248	212
Нетна загуба от курсови разлики от финансовата дейност	29	75
Обезценка на парични средства	4	-
Разходи за лихви по финансов лизинг	3	12
Общо	3,118	2,848

12. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Другият всеобхватен доход включва:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба:		
<i>Печалби възникнали през годината</i>	(17)	448
<i>Намалени с: Рекласификационни корекции на (печалби)/загуби, включени в печалбата или загубата за текущата година</i>	(7)	
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	-	(14)
	<u>(24)</u>	<u>23</u>
Общ всеобхватен доход за годината	<u>(24)</u>	<u>434</u>

Данъчните ефекти, свързани с другите компоненти от всеобхватния доход са както следва:

	2016 BGN'000			2015 BGN'000		
	Стойност преди данък	Данъчни ефекти, признати в собствения капитал	Стойност нетно от данък	Стойност преди данък	Данъчни ефекти, признати в собствения капитал	Стойност нетно от данък
Компоненти, които нама да бъдат реклафицирани в печалбата или загубата						
Последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи	-	-	-	(14)	-	(14)
Компоненти, които могат да бъдат реклафицирани в печалбата или загубата						
Нетна промяна в справедливата стойност на финансови активи на разположение и за продажба	(24)	-	(24)	448	-	448
Общо друг всеобхватен доход за годината	<u>(24)</u>	<u>-</u>	<u>(24)</u>	<u>434</u>	<u>-</u>	<u>434</u>

13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради		Машини, съоръжения и оборудване		Други		В процес на придобиване		Общо	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	132,512	131,399	157,003	150,344	22,762	23,795	13,402	7,188	325,679	312,726
Придобити	14	158	462	560	83	140	7,282	15,211	7,841	16,069
Трансфер към имоти, машини и оборудване	1,108	956	4,841	8,003	174	38	(6,123)	(8,997)	-	-
Трансфер от инвестиционни имоти		127		2	-	-	-	-	-	129
Ефект от преценка до справедлива стойност	-	-	-	-	-	14	-	-	-	14
Обезценка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отписани	(14)	(128)	(317)	(1,906)	(1,355)	(1,225)	-	-	(1,686)	(3,259)
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>133,620</u>	<u>132,512</u>	<u>161,989</u>	<u>157,003</u>	<u>21,664</u>	<u>22,762</u>	<u>14,561</u>	<u>13,402</u>	<u>331,834</u>	<u>325,679</u>
Натрупана амортизация										
Салдо на 1 януари	18,647	14,806	78,195	70,972	16,894	15,892	-	-	113,736	101,670
Начислена амортизация за годината	2,870	3,841	6,314	8,495	1,165	2,086	-	-	10,349	14,422
Отписана амортизация	-	-	(225)	(1,272)	(982)	(1,084)	-	-	(1,207)	(2,356)
Обезценка	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>21,517</u>	<u>18,647</u>	<u>84,284</u>	<u>78,195</u>	<u>17,077</u>	<u>16,894</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>122,878</u>	<u>113,736</u>
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	<u>112,103</u>	<u>113,865</u>	<u>77,705</u>	<u>78,808</u>	<u>4,587</u>	<u>5,868</u>	<u>14,561</u>	<u>13,402</u>	<u>208,956</u>	<u>211,943</u>
Балансова стойност на 1 януари	<u>113,865</u>	<u>116,593</u>	<u>78,808</u>	<u>79,372</u>	<u>5,868</u>	<u>7,903</u>	<u>13,402</u>	<u>7,188</u>	<u>211,943</u>	<u>211,056</u>

Към 30.09.2016 г. дълготрайните материални активи на дружеството включват: земи на стойност 34,359 х.лв. (31.12.2015 г.: 33,251 х.лв.) и сгради с балансова стойност 77,744 х.лв. (31.12.2015 г.: 80,614 х.лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 30 септември включват:

- разходи по изграждане на нова складова база - 12,920 х.лв. (31.12.2015 г.: 10,132 х.лв.);
- реконструкция на сгради – 1,391 х.лв (31.12.2015 г.: няма.);
- предоставени аванси за покупка на машини и оборудване – 233 х.лв. (31.12.2015 г.: 3,188 х.лв.);
- други - 17 х.лв (31.12.2015 г.: 82 х.лв.).

Към 30 септември балансовата стойност на машини, съоръжения и оборудване включва и машини и оборудване, закупени по договори за финансиране по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013 г. (Приложение №27), както следва:

- за ново таблетно производство на стойност 7,586 х.лв. (31.12.2015 г.: 8,056 х.лв.);
- за ампулно производство на стойност 5,558 х.лв. (31.12.2015 г.: 5,861 х.лв.);

В стойността на другите активи към 30.09.2016 г. са включени и биологични активи - насаждения от жълта акация в размер на 131 х.лв. (31.12.2015 г.: 131 х.лв.).

Оперативен лизинг

Дружеството е предоставило за използване под наем дълготрайни материални активи на свързани лица с балансова стойност към 30.09.2016 г. в размер на 5,801 х.лв. (31.12.2015 г.: 6,263 х.лв.). Също така са предоставени под наем на трети лица дълготрайни материални активи с балансова стойност към 30.09.2016 г. в размер на 248 х.лв. (31.12.2015 г.: 228 х.лв.).

Финансов лизинг

Към 30.09.2016 г. активи с балансова стойност 33 х.лв. са придобити по договори за финансов лизинг (31.12.2015 г.: 111 х.лв.).

Други данни

Отчетната стойност на напълно амортизираните дълготрайни материални активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- Сгради – 123 х.лв. (31.12.2015 г.: 123 х.лв.);
- Машини, съоръжения и оборудване – 37,810 х.лв. (31.12.2015 г.: 34,576 х.лв.);
- Транспортни средства – 4,036 х.лв. (31.12.2015 г.: 3,266 х.лв.);
- Стопански инвентар – 6,939 х.лв. (31.12.2015 г.: 6,878 х.лв.);
- Други – 63 х.лв. (31.12.2015 г.: 63 х.лв.).

Към 30.09.2016 г. има учредени тежести върху дълготрайни материални активи на дружеството във връзка с получени заеми както следва:

- Земи и сгради с балансова стойност съответно 22,415 х.лв. и 60,057 х.лв. (31.12.2015 г.: съответно 22,009 х.лв. и 61,271 х.лв.) (*Приложение № 26, Приложение № 30 и Приложение № 36*);
- Залози на оборудване – 45,014 х.лв. (31.12.2015 г.: 38,316 х.лв.) (*Приложение № 26, Приложение № 30 и Приложение № 36*).

Преоценка на имоти, машини и оборудване по справедлива стойност

Към 31.12.2011 г. е извършен цялостен преглед и оценка за ценови промени на дълготрайните материални активи със съдействието на независими лицензирани оценители. В резултат на този преглед е направена последната преоценка на имотите, машините и оборудването, резултатите от която са счетоводно отчетени.

При тази преоценка са приложени следните два основни подхода и оценъчни методи за измерване на справедливата стойност на отделните видове дълготрайни материални активи:

- „Пазарен подход” чрез „Метод на пазарните аналози” - за земята и сградите, за които има реален пазар, наблюдават се аналогови имоти и сделки с тях, и е на лице база за сравнимост - за справедлива стойност е приета пазарната им цена, определена по сравнителния метод;
- „Подход базиран на вещната стойност активите” чрез „Метод на амортизирана възстановителна стойност” - за специализираните сгради, за които липсва реален пазар и

съпоставими продажби на аналогови активи - за справедлива стойност се приема тяхната амортизирана възстановителна стойност при актуални доставни цени, и при хипотеза за тяхното обичайно използване в технологично - обвързан производствено-стопански процес /вкл. срок/ и като са отчетени: физическо износване, функционално и икономическо обезценяване.

От направената преценка тогава е признат преоценъчен резерв в размер на 2,706 х.лв. нетно от обезценка.

14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Репутация		Права върху интелектуална собственост		Програмни продукти		В процес на придобиване		Общо	
	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015	2016	2015
	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Отчетна стойност										
Салдо на 1 януари	768	768	1,474	1,869	3,734	4,180	57	131	6,033	6,948
Придобити	-	-	78	49	63	4	47	21	188	74
Трансфер	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Отписани	-	-	(160)	(444)	-	(450)	-	(95)	(160)	(989)
Салдо на 30 септември / 31 декември	768	768	1,392	1,474	3,797	3,734	104	57	6,061	6,033
Натрупа на амортизация										
Салдо на 1 януари	-	-	1,185	1,216	2,341	2,522	-	-	3,526	3,738
Начислена амортизация за годината	-	-	103	191	158	269	-	-	261	460
Отписана амортизация	-	-	(113)	(222)	-	(450)	-	-	(113)	(672)
Салдо на 30 септември / 31 декември	-	-	1,175	1,185	2,499	2,341	-	-	3,674	3,526
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	768	768	217	289	1,298	1,393	104	57	2,387	2,507
Балансова стойност на 1 януари	768	768	289	653	1,393	1,658	57	131	2,507	3,210

Права върху интелектуална собственост включват основно продукти от развойна дейност.

Разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи към 30 септември включват:

- разходи за придобиване на разрешения за употреба на лекарствени продукти – 36 х.лв. (31.12.2015 г.: 36 х.лв.);
- разходи за придобиване на програмни продукти - 68 х.лв. (31.12.2015 г.: 21 х.лв.).

Отчетната стойност на напълно амортизираните нематериални дълготрайни активи, които се ползват в дейността на дружеството по групи активи е както следва:

- права върху интелектуална собственост (продукти от развойна дейност) – 833 х.лв. (31.12.2015 г.: 764 х.лв.);
- програмни продукти – 1,737 х.лв. (31.12.2015 г.: 1,412 х.лв.);
- други – 7 х.лв. (31.12.2015 г.: 7 х.лв.).

15. ИНВЕСТИЦИОННИ ИМОТИ

	<i>30.09.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	22,160	22,368
Трансфер към имоти, машини и оборудване	-	(129)
Нетна загуба от корекция до оценка по справедлива стойност, включена в печалбата или загубата	-	(79)
Салдо на 30 септември /31 декември	22,160	22,160

Инвестиционните имоти представляват сгради и прилежащи земи към тях, специално обособени части от сгради за самостоятелна експлоатация, предназначени за отдаване дългосрочно под наем на дъщерни дружества и трети лица. По група активи са както следва:

<i>Група активи</i>	<i>30.09.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Складови помещения	18,380	18,380
Офиси	2,331	2,331
Производствени сгради	1,056	1,056
Социални обекти	393	393
Общо	22,160	22,160

Към 30.09.2016 г. има учредени тежести върху инвестиционни имоти както следва:

- ипотека на складово помещение – 9,308 х.лв. (31.12.2015 г.: 9,308 х.лв.) (*Приложение № 30 и Приложение № 36*);
- залози на прилежащо оборудване – 5,912 х.лв. (31.12.2015 г.: 5,912 х.лв.) (*Приложение № 30*).

Оценки по справедлива стойност

Йерархия на справедливите стойности

Оценките по справедлива стойност на групите инвестиционни имоти са категоризирани като справедливи стойности от Ниво 2 на базата на входящите данни, използвани при техниката за оценяване.

Направената преоценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е повтаряема и се дължи на прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва регулярно към датата на всеки годишен финансов отчет. Измерването на справедливата стойност е реализирано със съдействието на независими лицензирани оценители.

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на инвестиционните имоти, оценени на Ниво 2:

	<i>Складови помещения</i>	<i>Офиси</i>	<i>Производствени сгради</i>	<i>Социални обекти</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо на 1 януари 2015 година	18,498	2,310	1,140	420	22,368
Трансфер към имоти, машини и оборудване			(129)		(129)
Преоценка до справедлива стойност през печалбата или загубата - нереализирана	(118)	21	45	(27)	(79)
Салдо на 31 декември 2015 година	18,380	2,331	1,056	393	22,160
Салдо на 30 септември 2016 година	18,380	2,331	1,056	393	22,160

Техника за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблицата по-долу представя описание на техниките за оценяване, използвани при определянето на справедливата стойност на всички групи от състава на инвестиционните имоти Ниво 2, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

Групи активи (Ниво 2)	Подходи и техники за оценяване	Значими ненаблюдаеми входящи данни
Складови помещения	<i>а.Приходен подход</i>	а.Претеглена норма на възвращаемост б.Срок на реализация на наемни сделки
	Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	
	<i>б.Разходен метод</i>	<u>Коригирани цени на изграждане на</u>

	Оценъчна техника: Метод на база разходи за създаване или подмяна - амортизирана възстановима стойност (като помощна оценка)	индентични обекти и на доставни цени на аналози на машини и съоръжения
Офиси, производствени сгради и социални обекти	<i>Приходен подход</i> Оценъчна техника: Метод на капитализирания доход от наем като схема за прилагане на дисконтирани парични потоци (основна оценъчна техника)	а.Претеглена норма на възвращаемост б.Срок на реализация на наемни сделки

16. ИНВЕСТИЦИИ В ДЪЩЕРНИ ДРУЖЕСТВА

Балансовата стойност на инвестициите по дружества е както следва:

		30.09.2016	Участие	31.12.2015	Участие
		BGN '000	%	BGN '000	%
Медика АД	България	32,873	97.96	21,832	66.72
Софарма Трейдинг АД	България	28,795	71.98	28,557	71.85
Бриз ООД	Латвия	22,270	66.13	22,270	66.13
Унифарм АД	България	19,448	49.99	19,448	49.99
Софарма Украйна ЕООД	Украйна	16,991	100.00	16,991	100.00
Биофарм Инженеринг АД	България	8,384	97.15	8,384	97.15
Момина крепост АД	България	4,874	93.53	4,833	92.78
Витамина АД	Украйна	1,980	99.56	1,980	99.56
Фармалогистика АД	България	1,124	80.80	1,058	78.37
Софарма Билдингс АДСИЦ	България	568	40.39	573	40.75
Софарма Казахстан ЕООД	Казахстан	502	100.00	502	100.00
Електронкомерс ЕООД	България	384	100.00	384	100.00
Софарма Варшава ЕООД	Полша	323	100.00	323	100.00
Фито Палаузово АД	България	73	95.00	25	95.00
Иванчич и синове ООД	Сърбия	-	-	5,739	51.00
Общо		138,589		132,899	

Към 30.09.2016 г. съставът на инвестициите в дъщерни дружества обхваща и инвестицията в дъщерното дружество Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша, която е напълно обезценена (31.12.2015 г.: напълно обезценена е инвестицията в Софарма Поланд ООД - в ликвидация, Полша).

Софарма АД притежава пряко или косвено контрол върху изброените по-горе дружества.

Предметът на дейност на дъщерните дружества и датата на придобиване е както следва:

- Фармалогистика АД - предмет на дейност: вторична опаковка и отдаване под наем на недвижими имоти. Дата на придобиване – 15.08.2002 г.
- Електронкомерс ЕООД - предмет на дейност: търговия, транспортиране и разфасовка

на радиоактивни материали и ядрена техника, битова електроника и електротехника. Дата на придобиване – 09.08.2005 г.

- Софарма Поланд ООД - в ликвидация- предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 16.10.2003 г. Дружеството е в процедура на ликвидация.

- Софарма – Трейдинг АД - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на придобиване – 08.06.2006 г.

- Биофарм Инженеринг АД - предмет на дейност: производство и търговия с инфузионни разтвори. Дата на придобиване – 10.03.2006 г.

- Фито Палаузово АД – предмет на дейност: производство, събиране добив и реализация на билки и лечебни растения. Дата на придобиване (от вливане на Българска роза – Севтополис АД) – 01.01.2014 г.

- Витамин А АД – предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 18.01.2008 г.

- Иванчич и синове ООД - предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.04.2008 г. Акциите на дружеството са продадени на 09.05.2016 г.

- Софарма Билдингс АДСИЦ - предмет на дейност: инвестиране на парични средства набрани чрез издаване на ценни книжа в недвижими имоти (секюритизация на недвижими имоти) посредством покупка на право на собственост и други вещни права върху недвижими имоти, отдаване под наем, лизинг, аренда и/или продажбата им. Дата на придобиване – 04.08.2008 г.

- Момина крепост АД – предмет на дейност: разработване, внедряване и производство на медицински изделия за хуманната и ветеринарната медицина. Дата на придобиване 01.01.2008 г.

- Бриз ООД - предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 10.11.2009 г.

- Унифарм АД - предмет на дейност: производство и търговия на фармацевтични продукти. Дата на придобиване 27.10.2010 г.

- Софарма Варшава ЕООД - предмет на дейност: изследване на пазара и общественото мнение. Дата на придобиване – 23.11.2010 г.

- Софарма Украйна ЕООД – предмет на дейност: търговия с фармацевтични продукти. Дата на придобиване – 07.08.2012 г.

- ТОО Софарма Казахстан - предмет на дейност: търговия с лекарствени средства. Дата на учредяване – 30.09.2014 г.

- Медика АД – предмет на дейност: производство на превързочни и санитарно – хигиенни материали и готови лекарствени средства. Дата на придобиване – 26.10.2015 г.

Движението на инвестициите в дъщерни дружества е представено по-долу:

	<i>Инвестиции в дъщерни дружества</i>	
	<i>30.09.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
<i>Цена на придобиване</i>	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	158,998	110,630
Придобити допълнителни участия	11,388	2,235
Придобити чрез увеличение на капитала	48	24,326
Продадени участия със загуба на контрол	(5,739)	-
Продадени участия без загуба на контрол	(7)	(25)
Трансфер от асоциирани дружества	-	21,832
Салдо на 30 септември / 31 декември	164,688	158,998
<i>Начислена обезценка</i>		
Салдо на 1 януари	26,099	16,196
Начислена обезценка	-	9,903
Салдо на 31 декември	26,099	26,099
Балансова стойност на 30 септември / 31 декември	138,589	132,899
Балансова стойност на 1 януари	132,899	94,434

На 19.05.2016 г е проведено редовно Общо събрание на акционерите на Фармалогистика АД, на което е взето решение за намаляване на капитала на дружеството чрез обезсилване на 1,250,001 броя акции. Целта на намаляването на капитала на Фармалогистика АД е оптимизиране на капиталовата структура на дружеството.

Обезценка на инвестиции в дъщерни дружества

- На всяка дата на отчета за финансовото състояние ръководството прави оценка дали съществуват индикатори за обезценка на неговите инвестиции в дъщерни дружества. Като основни индикатори за обезценка се приемат: значително редуциране на обема (над 25%) или преустановяване дейността на дружеството, в което е инвестирано; отчитане на загуби за по-продължителен период от време (над три години), както и отчитане на отрицателни нетни активи или активи под регистрирания основен акционерен капитал.

Ключовите предположения, използвани при изчисленията са определени конкретно за всяко дружество, третирано като отделна единица, генерираща парични потоци, и съобразно неговата специфика на дейността, бизнес средата и рисковете.

Тестовите и преценките на ръководството за обезценка на инвестициите са направени през призмата на неговите прогнози и намерения относно бъдещите икономически изгоди, които се очаква да бъдат получени от дъщерните дружества, включително търговски и промишлен опит, осигуряване на позиции на български и чуждестранни пазари, очакванията за бъдещи продажби и пр.

17. ИНВЕСТИЦИИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА

Инвестициите (финансови активи) на разположение и за продажба, по балансова стойност, включват участия (акции) в следните дружества:

	30.09.2016	Участие	31.12.2015	Участие
	BGN '000	%	BGN '000	%
Доверие Обединен Холдинг АД	2,102	14.90	2,102	14.90
Лавена АД	1,599	11.21	1,296	9.12
Олайнфарм АД - Латвия	1,535	0.77	1,553	0.77
Екстаб Фарма Инк - САЩ	290	5.00	290	5.00
Хидроизомат АД	133	10.65	132	10.65
Софарма имоти АД	98	0.11	37	0.05
Монбат АД	50	0.02	-	-
Тодоров АД	22	4.69	22	4.74
Екобулпак АД	7	1.48	7	1.48
Уникредит Булбанк АД	3	0.001	3	0.001
Елана Агрокредит АД	-	-	67	1.26
Химимпорт АД	-	-	1	0.00003
Общо	5,839		5,510	

Всички горепосочени дружества с изключение на Олайнфарм АД, Латвия и Екстаб Фарма Инк, САЩ са със седалище и дейност в България.

Справедливата цена на акция към 30 септември / 31 декември е както следва:

Инвестиции на разположение и за продажба	30.09.2016			31.12.2015		
	Брой акции	Справедлива	Справедлива	Брой акции	Справедлива	Справедлива
		цена на акция	стойност по отчета за финансовото състояние		цена на акция	стойност по отчета за финансовото състояние
		BGN	BGN'000		BGN	BGN'000
Доверие Обединен Холдинг АД	2,791,352	0.75	2,102	2,791,352	0.75	2,102
Лавена АД	29,885	53.51	1,599	24,309	53.31	1,296
Олайнфарм АД - Латвия	108,500	14.15	1,535	108,500	14.31	1,553
Хидроизомат АД	318,329	0.42	133	318,301	0.41	132
Софарма имоти АД	19,994	4.90	98	8,695	4.28	37
Монбат АД	7,000	7.14	50	-	-	-
Тодоров АД	159,568	0.14	22	161,014	0.14	22
Елана Агрокредит АД	-	-	-	64,350	1.03	67
Химимпорт АД	-	-	-	1,000	1.38	1
Общо			5,539			5,210

Инвестициите в Екобулпак АД, Уникредит Булбанк АД и Екстаб Фарма Инк, САЩ са оценени и представени по цена на придобиване.

СОФАРМА АД**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ИНДИВИДУАЛНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА ПЕРИОДА от 01.01.2016 г до 30.09.2016 г**

Таблицата по-долу представя инвестициите на разположение и за продажба на дружеството, които се оценяват на повтаряема база по справедлива стойност в отчета за финансовото състояние:

Йерархия на справедливите стойности

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на Ниво 1, Ниво 2 и Ниво 3:

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>Справедлива стойност</i>	<i>Ниво 1</i>	<i>Ниво 2</i>	<i>Ниво 3</i>
<i>30.09.2016</i>				
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Доверие Обединен Холдинг АД	2,102	-	-	2,102
Лавена АД	1,599	-	1,599	-
Олайнфарм АД - Латвия	1,535	1,535	-	-
Хидроизомат АД	133	-	133	-
Софарма имоти АД	98	98	-	-
Монбат АД	50	50	-	-
Тодоров АД	22	22	-	-
Общо	5,539	1,705	1,732	2,102
<i>31.12.2015</i>				
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Доверие Обединен Холдинг АД	2,102	-	-	2,102
Олайнфарм АД - Латвия	1,553	1,553	-	-
Лавена АД	1,296	-	1,296	-
Хидроизомат АД	132	-	132	-
Елана Агрокредит АД	67	67	-	-
Софарма имоти АД	37	37	-	-
Тодоров АД	22	22	-	-
Химимпорт АД	1	1	-	-
Общо	5,210	1,680	1,428	2,102

Таблицата по – долу показва равнение между началните и крайните салда на справедливите стойности на Ниво 1, Ниво 2 и Ниво 3:

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>(Ниво 1)</i>	<i>(Ниво 2)</i>	<i>(Ниво 3)</i>	<i>Общо</i>
	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>	<i>BGN'000</i>
Салдо към 1 януари 2015 година	1,384	1,209	1,836	4,429
Покупки	106	94	894	1,094
Емисии на акции	68	-	-	68
Продажби	(180)	(3)	-	(183)
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - <i>Нетна печалба от операции с ценни книжа</i>	7	-	-	7
Нереализирана загуба, включена в текущата печалба и загуба за годината (<i>Приложение № 11</i>)	(4)	(70)	(324)	(398)
Нереализирана печалба/(загуба), нетно, включена в друг всеобхватен доход (<i>Приложение № 12</i>)	299	198	(304)	193
Салдо към 31 декември 2015 година	1,680	1,428	2,102	5,210
Покупки	343	304	-	647
Емисии на акции	-	-	-	-
Продажби	(302)	-	-	(302)
Реализирана печалба/(загуба), включена в текущата печалба и загуба за годината в статията Финансови приходи - <i>Нетна печалба от операции с ценни книжа</i>	1	-	-	1
Нереализирана печалба/(загуба), нетно, включена в друг всеобхватен доход (<i>Приложение № 12</i>)	(17)	-	-	(17)
Салдо на 30 септември 2016 година	1,705	1,732	2,102	5,539

Техники за оценяване и значими ненаблюдаеми входящи данни

Таблицата по-долу показва техниките за оценяване използвани при оценките по справедлива стойност на ниво 2 и ниво 3, както и използваните значими ненаблюдаеми входящи данни:

<i>Участия (акции) на разположение и за продажба</i>	<i>Подходи и техники за оценяване</i>	<i>Значими ненаблюдаеми входящи данни, значително коригирани наблюдаеми данни и средни стойности</i>
Ниво 2	<i>Подход на пазарните сравнения: Оценъчна техника: Метод на пазарните множители</i>	-
Ниво 3	<i>а. Приходен подход Оценъчна техника: Метод на дисконтираните парични потоци</i>	* прогнозен годишен темп на нарастване на приходите * следпрогнозен ръст на нарастване на приходите * прогнозен годишен темп на ръст в разходите * дисконтова норма (на база WACC)
	<i>б. Пазарен подход Оценъчна техника: Метод на пазарните множители (помощна оценка)</i>	-

18. ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Дългосрочните вземания от свързани предприятия включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Предоставени дългосрочни заеми	12,009	20,213
Вземане по дългосрочно предоставен депозит по наем	231	292
Общо	12,240	20,505

Условията по предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	30.09.2016		31.12.2015	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	'000			<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>	
<i>на дружества свързани чрез ключов управленски персонал</i>							
<i>евро</i>	16,177	01.12.2018	5.00%	10,994	311	13,074	18
<i>евро</i>	3,272	01.12.2018	5.00%	-	-	7,139	739
<i>на дъщерни дружества</i>							
<i>евро</i>	500	01.03.2019	6.60%	1,015	37	-	-
				12,009	348	20,213	757

Предоставените дългосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане при финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции).

Вземанието по дългосрочно предоставен депозит е от дружество, свързано чрез основен акционер по сключен договор за наем на административни офиси с краен срок 01.08.2022 г.

19. ДРУГИ ДЪЛГОСРОЧНИ ВЗЕМАНИЯ

Другите дългосрочни вземания включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Вземания по сделки с ценни книжа	3,183	3,257
Вземания от продажби на дълготрайни активи	324	-
Общо	<u>3,507</u>	<u>3,257</u>

Вземанията по продадената инвестиция в дъщерно дружество са с отложено плащане до приключване на нормативно определени действия по регистрации на разрешения на медицински продукти и с очакван падеж 31.12.2018 г.

Вземанията по продажби на дълготрайни активи са с падеж 10.04.2021 г.

20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

Материалните запаси на дружеството включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Материали	28,145	27,868
Готова продукция	21,138	22,841
Полуфабрикат	5,004	5,262
Незавършено производство	4,499	5,255
Стоки	324	475
Общо	<u>59,110</u>	<u>61,701</u>

Материалите по видове са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Основни материали	27,207	24,864
Технически материали	514	469
Резервни части	241	218
Спомагателни материали	117	120
Други	66	46
Материали в процес на доставка	-	2,151
Общо	28,145	27,868

Основните материали по видове са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Субстанции	16,062	13,924
Химикали	3,609	4,154
Билки	2,450	999
Ампули	1,947	2,063
Опаковъчни материали	1,319	1,675
ПВС и алуминиево фолио	1,043	1,254
Туби	603	606
Флакони	174	189
Общо	27,207	24,864

Наличната продукция към 30 септември / 31 декември включва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Таблетни форми	13,524	15,482
Ампулни форми	3,582	2,916
Сиропи	1,809	2,535
Унгвенти	981	951
Инхалатори	603	334
Лиофилни продукти	276	122
Супозитории	196	114
Капки	167	387
Общо	21,138	22,841

Към 30.09.2016 г. върху налични материални запаси на дружеството с балансова стойност в размер на 29,638 х.лв. има учредени залози като обезпечение по получени банкови заеми (31.12.2015 г.: 31,341 х.лв.) (Приложение № 30 и Приложение № 36).

21. ВЗЕМАНИЯ ОТ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Вземанията от свързани предприятия включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Вземания от дъщерни предприятия	71,360	59,515
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	<u>(3,152)</u>	<u>(3,025)</u>
	68,208	56,490
Вземания от дружества свързани чрез ключов управленски персонал	20,943	21,545
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	<u>(646)</u>	<u>-</u>
	20,297	21,545
Вземания от дружества свързани чрез основен акционер	<u>412</u>	<u>-</u>
Общо	<u>88,917</u>	<u>78,035</u>

Вземанията от свързани предприятия по видове са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Вземания по продажби на продукцията и материали	61,313	50,847
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	<u>(846)</u>	<u>(1,062)</u>
	60,467	49,785
Предоставени търговски заеми	30,894	30,213
<i>Обезценка на несъбираеми вземания</i>	<u>(2,952)</u>	<u>(1,963)</u>
	27,942	28,250
Дивиденди	108	-
Предоставени аванси	<u>400</u>	<u>-</u>
Общо	<u>88,917</u>	<u>78,035</u>

Вземанията по продажби са безлихвени и от тях 42,826 х.лв. са левови (31.12.2015 г.: 28,364 х.лв.) и в евро – 17,641 х.лв. (31.12.2015 г.: 21,421 х.лв.).

Най-съществени по размер са вземанията от дъщерно дружество с предмет на дейност търговия на лекарствени средства с размер към 30.09.2016 г. – 42,788 х.лв. или 70,76 % от всички вземания по продажби на продукцията и материали на свързани лица (31.12.2015 г.: 27,103 х.лв. – 54,44 %).

Обичайно дружеството договаря с дъщерните си дружества срок на плащане на вземанията по продажби на продукцията от 180 дни, а за вземания по продажби на материали (вкл. субстанции) до 90 дни.

Дружеството е определило период до 270 дни общо, за който не начислява обичайно лихви на контрагентите по продажби – свързани лица, като това е съобразено със спецификата на крайните потребители - болници, здравна каса и други. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява на индивидуална база събираемостта като анализира конкретните вземания и обстоятелствата по забавата за начисляване на обезценка.

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	10,182	9,368
от 31 до 90 дни	15,865	22,850
от 91 до 180 дни	23,181	7,269
от 181 до 240 дни	749	838
над 241	2,371	1,372
Общо	52,348	41,697

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	35	7
от 91 до 180 дни	565	1,712
от 180 дни до 365 дни	7,519	6,369
Общо	8,119	8,088

Просрочените необезценени вземания са основно от дъщерни дружества, които са в процес на изпълнение на цели на групата по разширяване на пазарния ѝ дял, налагане на продуктите ѝ и стратегическите ѝ цели за присъствие на територията, на която те функционират. Методите и схемите на събираемост са под текущо наблюдение на ниво „дружество” и на ниво”група” и са съобразени с реализацията на пазарните цели на групата.

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания от свързани лица е както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
над 1 г	846	1,062
обезценка	<u>(846)</u>	<u>(1,062)</u>
Общо	<u>-</u>	<u>-</u>

Просрочените вземания са частично обезценени като са взети пред вид обезпеченията, които са предоставили дружествата-длъжници, основно под формата на залози на дружествени дялове и ценни книжа.

Движението на коректива за обезценка, свързан с вземанията по продажби на продукцията и материали от свързани лица е както следва:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	<u>1,062</u>	<u>2,278</u>
Възстановена обезценка	(216)	-
Отчетена обезценка	-	120
Трансфер към обезценка на инвестиции в дъщерни дружества	<u>-</u>	<u>(1,336)</u>
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>846</u>	<u>1,062</u>

Към 30.09.2016 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени банкови заеми върху вземания от свързани лица в размер на 18,229 х.лв. (31.12.2015 г.: 18,229 х.лв.) (Приложение № 30)

Предоставените заеми на свързани предприятия по видове свързани дружества са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Вземания от дружества свързани чрез ключов управленски персонал	20,943	21,545
<i>Обезценка на търговски заеми</i>	<u>(646)</u>	<u>-</u>
	20,297	21,545
<i>Дъщерни дружества</i>	9,951	8,668
<i>Обезценка на търговски заеми</i>	<u>(2,306)</u>	<u>(1,963)</u>
	<u>7,645</u>	<u>6,705</u>
Общо	<u>27,942</u>	<u>28,250</u>

Движението на коректива за обезценка, свързан с предоставените заеми на свързани лица е както следва:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Салдо на 1 януари	<u>1,963</u>	<u>8</u>
Отчетена обезценка	<u>977</u>	<u>1,955</u>
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u><u>2,940</u></u>	<u><u>1,963</u></u>

Условията, при които са предоставени заемите на свързани предприятия са както следва:

Вид валута	Договорена сума '000	Падеж	Лихвен %	30.09.2016		31.12.2015	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
				<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>	
<i>на дружества свързани чрез ключов управленски персонал</i>							
<i>евро</i>	8,133	31.12.2016	4.50%	7,928	-	7,982	146
<i>евро</i>	12,731	31.12.2016	4.50%	7,828	23	8,310	26
<i>лева</i>	6,000	31.12.2016	5.50%	4,426	26	4,636	1
<i>лева</i>	190	31.12.2016	5.50%	115	2	114	-
<i>лева</i>	1,300	31.12.2016	5.50%	-	-	503	42
<i>на дъщерни дружества</i>							
<i>евро</i>	2,770	31.12.2016	6.10%	5,004	-	5,087	-
<i>лева</i>	7,667	31.12.2016	5.50%	2,640	36	1,568	42
<i>лева</i>	600	31.12.2016	5.50%	1	-	50	-
				<u>27,942</u>	<u>87</u>	<u>28,250</u>	<u>257</u>

Предоставените краткосрочни заеми на свързани предприятия са с цел подпомагане финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на дружествени дялове и ценни книжа (акции).

22. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНИЯ

Търговските вземания включват:

	30.09.2016 BGN '000	31.12.2015 BGN '000
Вземания от клиенти	18,495	21,185
Обезценка на несъбираеми вземания	<u>(512)</u>	<u>(631)</u>
	<u>17,983</u>	<u>20,554</u>
Предоставени аванси	<u>1,248</u>	<u>912</u>
Общо	<u><u>19,231</u></u>	<u><u>21,466</u></u>

Вземанията от клиенти са безлихвени и от тях – 226 х.лв. са левови (31.12.2015 г.: 498 х.лв.), в евро – 17,479 х.лв. (31.12.2015 г.: 18,551 х.лв.) и в щатски долари – 278 х.лв. (31.12.2015 г.: 1,505 х.лв.).

Един основен контрагент на дружеството формира около 88,05 % от вземанията от клиенти (за 2015 г. – един основен контрагент формира 81,67 %).

Обичайно дружеството договаря с клиентите срок на плащане на вземанията по продажби от 60 до 180 дни, освен в случаите когато се разработват нови пазари и продукти и се привличат нови търговски контрагенти.

Дружеството е определило обичаен период от 180 дни, за който не начислява лихви на клиентите. Забава след този срок е приета от дружеството като индикатор за обезценка. Ръководството преценява събираемостта като анализира индивидуалната експозиция на клиента, възможностите за погасяване и взема решение относно начисляването на обезценка.

Към 30.09.2016 г. са учредени особени залози като обезпечение по получени банкови заеми върху търговски вземания в размер на 17,983 х.лв. (31.12.2015 г.: 20,554 х.лв.).

Възрастовата структура на непадежиралите (редовни) търговски вземания е както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
до 30 дни	10,620	10,963
от 31 до 90 дни	6,336	8,371
от 91 до 180 дни	30	168
Общо	16,986	19,502

Възрастовата структура на просрочени необезценени търговски вземания е както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
от 31 до 90 дни	95	480
от 91 до 180 дни	390	224
от 181 дни до 365 дни	512	348
Общо	997	1,052

Възрастовата структура на просрочени обезценени търговски вземания е както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
от 91 до 180 дни	77	54
над 1 г.	435	577
обезценка	(512)	(631)
	-	-

Движението на коректива за обезценка е както следва:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Салдо на 1 януари	631	1,003
Отчетена обезценка	239	105
Отписани суми като несъбираеми	(244)	(3)
Възстановена обезценка	(114)	(474)
Салдо на 30 септември / 31 декември	512	631

Предоставените аванси на доставчици към 30 септември / 31 декември са за покупка на:

	30.09.2016 BGN '000	31.12.2015 BGN '000
Материални запаси	640	608
Услуги	608	304
Общо	1,248	912

Предоставените аванси са текущи. От тях в лева са 1,090 х.лв. (31.12.2015 г.: 550 х.лв.), в евро - 142 х.лв. (31.12.2015 г.: 100 х.лв.) и в щатски долари – 16 х.лв. (31.12.2015 г.: 262 х.лв.).

23. ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И ПРЕДПЛАТЕНИ РАЗХОДИ

Другите вземания и предплатени разходи включват:

	30.09.2016 BGN '000	31.12.2015 BGN '000
Вземания от Централен депозитар за изплащане на дивидент	4305	-
Данъци за възстановяване	3,848	3,104
Предоставени заеми на трети лица	2,239	2,481
Предплатени разходи	820	849
Предоставени средства на инвестиционен посредник	566	199
Вземания по предоставени депозити като гаранции	205	236
Съдебни и присъдени вземания	2,151	2,151
Обезценка на съдебни вземания	(2,151)	(2,151)
	-	-
Други	36	12
Общо	12,019	6,881

Данъците за възстановяване включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Акциз	3,188	2,616
Корпоративен данък	437	430
Данък върху добавена стойност	223	58
Общо	3,848	3,104

Условията, при които са предоставени заеми на трети лица са както следва:

Вид валута	Договорена сума	Падеж	Лихвен %	30.09.2016		31.12.2015	
				BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
	'000				<i>в т.ч. лихва</i>		<i>в т.ч. лихва</i>
лева	1,654	31.12.2016	7.00%	1,509	-	1,570	94
лева	949	31.12.2016	5.50%	598	5	911	6
лева	175	24.05.2017	5.50%	132	1	-	-
				2,239	6	2,481	100

Предоставените краткосрочни заеми на трети лица са с цел подпомагане за финансиране на дейности на тези предприятия по общи стратегически цели. Те са обезпечени със залози на ценни книжа (акции) и вземания.

Предплатените разходи включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Ваучери	342	4
Абонаменти	236	353
Застраховки	182	396
Лицензионни и патентни такси	18	35
Наеми	6	12
Други	36	49
Общо	820	849

Предоставени депозити като гаранции включват:

	<i>30.09.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Гаранции по договори за доставка на горива	86	86
Гаранции по договори за строителство	66	88
Гаранции за доставка на съобщителни услуги	34	34
Други	19	28
Общо	205	236

24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

Паричните средства включват:

	<i>30.09.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Парични средства в разплащателни сметки</i>	1,742	3,845
<i>Обезценка на парични средства в разплащателни сметки</i>	(169)	(165)
Нетно изменение на парични средства в разплащателни сметки	1,573	3,680
Парични средства в каса	95	56
Блокирани парични средства по издадени банкови гаранции	18	9
Общо	1,686	3,745

Паричните средства по разплащателните сметки са: в лева – 912 х.лв. (31.12.2015 г.: 2,124 х.лв.), в евро – 163 х.лв. (31.12.2015 г.: 597 х. лв.), в щатски долари – 472 х.лв. (31.12.2015 г.: 799 х.лв.) и в други валути – 26 х.лв. (31.12.2015 г.: 160 х.лв.).

Паричните средства в каса са: в лева – 89 х.лв. (31.12.2015 г.: 47 х.лв.) и в други валути – 6 х.лв. (31.12.2015 г.: 9 х.лв.).

25. СОБСТВЕН КАПИТАЛ

Основен акционерен капитал

Към 30.09.2016 г. регистрираният акционерен капитал на Софарма АД възлиза на 134,798 х.лв., разпределени в 134,797,899 акции с номинална стойност един лев за акция.

<i>Издадени и напълно платени обикновени акции</i>	<i>Акции</i>	<i>Основен капитал, нетно от обратно изкупени акции</i>
	<i>брой</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари 2015 година	126,885,870	114,797
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	2,797,899	2,798
Обратно изкупени собствени акции	(105,166)	(392)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(2)
Салдо на 31 декември 2015 година	129,578,603	117,201
Салдо на 1 януари 2016 година	129,578,603	117,201
Продадени обратно изкупени акции	300	1
Обратно изкупени собствени акции	(386,090)	(1,036)
Разход по обратно изкупени собствени акции	-	(5)
Салдо на 30 септември 2016 година	129,192,813	116,161

На 01.01.2015 г. по силата на сключен договор за вливане на Българска роза – Севтополис АД в Софарма АД е увеличен основния капитал на дружеството с 2,797,899 броя нови акции с номинална стойност 1 лев всяка и емисионна стойност 4,14 лв, равна на справедливата цена на 1 акция на Софарма АД.

Таблицата по-долу представя внесения капитал на дружеството към 30 септември /31 декември:

	<i>30.09.2016</i>	<i>31.12.2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Основен капитал /регистриран/, номинал	134,798	134,798
Премиен резерв	8,785	8,785
Общо внесен капитал	143,583	143,583

Акциите на дружеството са обикновени, безналични с право на получаване на дивидент и ликвидационен дял и са регистрирани за търговия на Българска фондова борса – София АД и Варшавската фондова борса.

Обратно изкупените собствени акции към 30.09.2016 г. са 5,605,086 броя на стойност 18,637 х.лв. (31.12.2015 г.: 5,219,296 броя в размер на 17,597 х.лв.). През текущата година са

закупени 386,090 броя акции (2015 г.: 105,166 броя акции) и са продадени 300 броя акции (2015 г.: няма).

Към 30.09.2016 г. дружеството има *акции държани от негови дъщерни* дружества както следва:

- от Унифарм АД – 151,166 броя (31.12.2015 г.: 191,166 броя);
- от Софарма Трейдинг АД – 141,050 броя (31.12.2015 г.: 43,110 броя).
- Медика АД – 27,573 броя (31.12.2015 г.: 27,573 броя);

Резервите на дружеството обобщено са представени в таблицата по-долу:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Законови резерви	47,841	45,256
Преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	22,051	22,286
Резерв по финансови активи на разположение и за продажба	1,266	1,290
Допълнителни резерви	<u>229,586</u>	<u>215,395</u>
Общо	<u>300,744</u>	<u>284,227</u>

Законовите резерви в размер на 47,841 х.лв. (31.12.2015 г.: 45,256 х.лв.) представлява фонд „Резервен”, който се формира по изискване на Търговския закон и устава на дружеството, и включва два компонента: а) суми от разпределение на печалбата за фонд “Резервен” в размер на 39,056 х.лв. (31.12.2015 г.: 36,471 х.лв.) и б) премиен резерв, възникнал като положителна разлика между емисионната и номиналната стойност на емитираните акции при вливането на дъщерното дружество Българска роза – Севтополис АД в Софарма АД – в размер на 8,785 х.лв. (31.12.2015 г.: 8,785 х.лв.)

Движението на законовите резерви е както следва:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	<u>45,256</u>	<u>33,555</u>
Разпределение на печалбата	2,585	2,916
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	-	8,785
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u>47,841</u>	<u>45,256</u>

Преоценъчният резерв за имоти, машини и оборудване в размер на 22,051 х.лв. (31.12.2015 г.: 22,286 х.лв.) е формиран от положителната разлика между балансовата стойност на имотите, машините, оборудването и техните справедливи стойности към датите на съответните преоценки. Ефектът на отсрочените данъци върху преоценъчния резерв е отразен директно в този резерв.

Движението на преоценъчния резерв на имоти, машини и оборудване е както следва:

	<i>2016</i>	<i>2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	<u>22,286</u>	<u>22,434</u>
Трансфер към неразпределена печалба	(235)	(492)
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	-	344
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u><u>22,051</u></u>	<u><u>22,286</u></u>

Резервът по финансови активи на разположение и за продажба в размер на 1,266 х.лв. (31.12.2015 г.: 1,290 х.лв.) е формиран от ефектите от последваща оценка на инвестициите на разположение и за продажба по справедлива стойност.

Движението на резерва по финансови активи на разположение и за продажба е както следва:

	<i>2016</i>	<i>2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	<u>1,290</u>	<u>1,097</u>
Нетен доход от преоценки на финансови активи на разположение и за продажба	(17)	485
Кумулативни (печалби)/загуби, рекласифицирани към текуща печалба или загуба при продажба/реализация на финансови активи на разположение и за продажба	(7)	(292)
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u><u>1,266</u></u>	<u><u>1,290</u></u>

Допълнителните резерви в размер на 229,586 х.лв. (31.12.2015 г.: 215,395 х.лв.) са формиран от разпределение на печалбите по решение на акционерите и могат да бъдат използвани за изплащане на дивидент, за увеличение на основния капитал, както и за покриване на загуби.

Движението на допълнителните резерви е както следва:

	<i>2016</i>	<i>2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
Салдо на 1 януари	<u>215,395</u>	<u>189,157</u>
Разпределена печалба през годината	14,191	26,238
Салдо на 30 септември / 31 декември	<u><u>229,586</u></u>	<u><u>215,395</u></u>

Към 30 септември 2016 г. *неразпределената печалба* е в размер на 41,602 х.лв. (31.12.2015 г.: 30,198 х.лв.).

Движението на *неразпределената печалба* е както следва:

	2016	2015
	BGN '000	BGN '000
Салдо на 1 януари	30,198	45,484
Нетна печалба за годината	37,015	25,354
Трансфер от преоценъчен резерв на имоти, машини и оборудване	235	492
Разпределение на печалбата за резерви	(16,776)	(29,154)
Разпределение на печалбата за дивиденди	(9,070)	
Актьорски загуби от последващи оценки	-	(51)
Ефекти от вливане на дъщерно дружество	-	(11,927)
Салдо на 30 септември / 31 декември	41,602	30,198

Основен доход на акция

	30.09.2016	30.06.2015
Средно претеглен брой акции	129,480,789	129,642,139
Нетна печалба за годината (BGN '000)	37,015	28,001
Основен доход на акция (BGN)	0.29	0.22

26. ДЪЛГОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

Вид валута	Договорена сума на заема	Падеж	30.09.2016			30.06.2015		Общо
			Дългосрочна част	Краткосрочна част	Общо	Дългосрочна част	Краткосрочна част	
	'000		BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000	BGN'000
Инвестиционни заеми								
евро	32,000	15.04.2021	25,640	7,153	32,793	30,819	7,380	38,199
			25,640	7,153	32,793	30,819	7,380	38,199

Полученият инвестиционен заем в евро е договорен при лихвен процент определен на база три месечен EURIBOR плюс надбавка до 2.2 пункта, но не по – малко от 2.2 пункта (2015 г.: три месечен EURIBOR плюс надбавка до 2.8 пункта, но не по – малко от 2.8 пункта).

В полза на банката-кредитор за обезпечения на посочения заем са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти – 43,014 х.лв. (31.12.2015 г. – 44,285 х.лв.)(Приложение № 13);
- Особени залози на машини, съоръжения и оборудване – 19,031 х.лв. (31.12.2015 г. – 20,027 х.лв.) (Приложение № 13);

Договорът за дългосрочния банков заем съдържа клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

27. ПРАВИТЕЛСТВЕНИ ФИНАНСИРАНИЯ

Дългосрочните правителствени финансираия са по сключени договори с Изпълнителната агенция за насърчаване на малки и средни предприятия за безвъзмездна финансова помощ по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика 2007-2013 г. във връзка с:

- придобиване на машини и оборудване за ново таблетно производство в размер на 3,041 х.лв.(31.12.2015 г.: 3,181 х.лв.);
- внедряване на иновативни продукти в ампулното производство в размер на 2,550 х.лв.(31.12.2015 г.: 2,700 х.лв.);
- придобиване на машини и оборудване за технологично обновление и модернизация на таблетно производство в размер на 400 х.лв.(31.12.2015 г.: 490 х.лв.);

Краткосрочната част от финансираията в размер на 499 х.лв.(31.12.2015 г.: 497 х.лв.) ще бъде призната като текущ приход през следващите 12 месеца от датата на индивидуалния отчет за финансовото състояние и е представена като „други текущи задължения” (*Приложение № 35*).

28. ДЪЛГОСРОЧНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА

Дългосрочните задължения към персонала включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	2,512	2,277
Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми	191	149
Общо	<u>2,703</u>	<u>2,426</u>

Дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст.

Съгласно Кодекса на труда в България всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи (*Приложение № 2.21*).

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>	<i>2015</i> <i>BGN '000</i>
Сегашна стойност на задължението на 1 януари	<u>2,277</u>	<u>2,195</u>
Разход за текущ трудов стаж	235	256
Разходи за лихви	-	87
Нетна актюерска загуба, призната през периода	-	2
Плащания през годината	-	(314)
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране в т.ч. от:	<u>-</u>	<u>51</u>
<i>Актюерски загуби от промени в демографските предположения</i>		152
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>		143
<i>Актюерски загуби от корекции, дължащи се на минал опит</i>	<u>-</u>	<u>(244)</u>
Сегашна стойност на задължението към 30 септември / 31 декември	<u><u>2,512</u></u>	<u><u>2,277</u></u>

Начислените суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране към 30 септември са както следва:

	<i>2016</i> <i>BGN '000</i>	<i>2015</i> <i>BGN '000</i>
Разход за текущ стаж	235	198
Разход за лихви	-	1
Нетна актюерска загуба, призната през периода	<u>-</u>	<u>1</u>
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата към 30 септември (Приложение № 7)	<u><u>235</u></u>	<u><u>200</u></u>

Задължения по дългосрочни доходи за тантиеми

Към 30.09.2016 г. в стойността на дългосрочните задължения към персонала са включени и 191 х.лв. (31.12.2015 г.: 149 х.лв.), представляващи задължения към персонала, свързани с изплащането на тантиеми за период от повече от 12 месеца.

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ПО ФИНАНСОВ ЛИЗИНГ

Включените в отчета за финансовото състояние задължения по финансов лизинг са по договори за придобиване на автомобили. Те са представени нетно от дължимата в бъдеще лихва и са както следва:

<i>Срок</i>	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
До една година	7	19
Над една година	-	3
Общо	7	22

Минималните лизингови плащания по финансовия лизинг са дължими както следва:

<i>Срок</i>	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
До една година	8	22
Над една година	-	3
	8	25
Бъдещ финансов разход по финансов лизинг	(1)	(3)
Сегашна стойност на задълженията по финансов лизинг	7	22

Дължимите в рамките на следващите 12 месеца лизингови вноски са представени в отчета за финансовото състояние като “други текущи задължения” (*Приложение № 35*).

30. КРАТКОСРОЧНИ БАНКОВИ ЗАЕМИ

<i>Вид валута</i>	<i>Договорена сума</i>	<i>Падеж</i>	30.09.2016	31.12.2015
	<i>'000</i>		BGN'000	BGN'000
Банкови заеми (овъдрафти)				
евро	10,000	01.11.2016	17,882	30,491
евро	10,000	20.03.2017	12,562	2,193
лева	10,000	30.10.2016	10,000	10,001
евро	5,000	15.08.2016	-	9,787
евро	5,000	15.08.2016	-	4
			40,444	52,476
Удължени кредитни линии				
лева	18,000	30.10.2016	9,996	10,006
евро	5,000	31.08.2017	1,977	6,479
			11,973	16,485
Общо			52,417	68,961

Получените банкови заеми в евро са договорени при лихвен процент, определен на база три месечен EURIBOR плюс надбавка до 1,7 пункта, но не по- малко от 1,7 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 2.1 пункта, а за тези в лева – тримесечен SOFIBOR плюс 1,7 пункта, но не по- малко от 1,85 пункта и едномесечен SOFIBOR плюс надбавка до 1,75 пункта (2015 г: за тези в евро - три месечен EURIBOR плюс надбавка до 2.45 пункта и едномесечен EURIBOR плюс надбавка до 2.1 пункта, но не по- малко от 2.1 пункта, а за тези в лева – едно месечен SOFIBOR плюс 2 пункта, едноседмичен SOFIBOR плюс 2.2 пункта и двуседмичен SOFIBOR плюс 2.85 пункта). Кредитите са за оборотни средства.

Част от усвоените кредити към 30 септември са под формата на банкови гаранции, издадени в полза на НЗОК за покриване на задължения както следва:

- на Софарма АД в размер на 351 х.лв. (31.12.2015 г.: 523 х.лв);
- на дъщерно дружество в размер на 16 х.лв. (31.12.2015 г.: 16 х.лв).

В полза на банките кредитори за обезпечение на посочените по-горе заеми, както и по заеми на дружества, свързани с дружеството са учредени:

- Ипотеки на недвижими имоти – 27,920 х.лв. (31.12.2015 г.: 36,612 х.лв.) (Приложение № 13 и Приложение № 15);
- Особени залози на:
  - машини и оборудване – 14,819 х.лв. (31.12.2015 г.: 12,561 х.лв.) (Приложение № 13 и Приложение № 15);
  - материални запаси – 29,638 х.лв. (31.12.2015 г.: 35,525 х.лв.) (Приложение № 20);
  - вземания от свързани предприятия – 18,229 х.лв. (31.12.2015 г.: 18,229 х.лв.) (Приложение № 21);
  - търговски вземания – 17,983 х.лв. (31.12.2015 г.: 14,935 х.лв.) (Приложение № 22);
  - търговски вземания от трети лица на дъщерно дружество – 12,623 х.лв. (31.12.2015 г.: 12,623 х.лв.).

Договорите за краткосрочни банкови заеми съдържат клаузи с изисквания за поддържане на определени финансови съотношения. Ръководството на дружеството текущо контролира изпълнението на тези финансови съотношения в комуникация със съответната банка кредитор.

31. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Търговските задължения включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Задължения към доставчици	3,391	7,723
Получени аванси	638	291
Общо	4,029	8,014

Търговските задължения са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Задължения към доставчици от чужбина	1,901	5,507
Задължения към доставчици от страната	1,490	2,216
Общо	3,391	7,723

Задълженията към доставчици са текущи, безлихвени и са за получени материали и услуги. От тях в лева са 1,490 х.лв (31.12.2015 г: 2,216 х.лв.), в евро са 1,343 х.лв. (31.12.2015 г: 2,592 х.лв.), в щат.долари – 558 х.лв. (31.12.2015 г: 2,876 х.лв.), в полски злоти – няма (31.12.2015 г.: 4 х.лв.) и в други валути – няма (31.12.2015 г: 35 х.лв.).

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения е 180 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения.

Дружеството има предоставени депозити като обезпечения (*Приложение № 18 и Приложение № 23*) на задължения към доставчици по търговски сделки в размер на 436 х.лв. (31.12.2015 г.: 528 х.лв.).

32. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ СВЪРЗАНИ ПРЕДПРИЯТИЯ

Задълженията към свързани предприятия включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Задължения към дружества свързани чрез основен акционер	263	411
Задължения към дружества свързани чрез ключов управленски персонал	227	1,702
Задължения към дъщерни предприятия	162	868
Задължения към дружества основни акционери	118	89
Общо	770	3,070

Задълженията към свързани предприятия по видове са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Доставка на услуги	388	1,121
Задължения за доставка на материални запаси	346	557
Задължения за увеличение на капитал в дъщерно дружество	36	-
Доставка на дълготрайни активи	-	1,392
Общо	770	3,070

Търговските задължения към свързани предприятия са текущи и не са обезпечени допълнително от дружеството. Левовите задължения са в размер на 755 х.лв. (31.12.2015 г.: 3,051 х.лв.), в евро – няма (31.12.2015 г.: 10 х.лв.) и в полски злоти – 15 х.лв (31.12.2015 г.: 9 х.лв.).

Обичайният среден кредитен период, за който не се начислява лихва по търговски задължения към свързани лица е 90 дни. Дружеството няма просрочени търговски задължения към свързани лица.

33. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ

Данъчните задължения включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Данъци при източника	427	467
Данъци върху доходите на физическите лица	182	169
Данък върху добавена стойност	-	329
Общо	609	965

До датата на издаване на настоящия отчет са извършени ревизии и проверки както следва:
на Софарма АД (като приемащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2011 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2011 г.;
- Национален осигурителен институт – до 30.09.2013 г.

на Българска роза – Севтополис АД (като вливащо дружество)

- по ДДС – до 31.12.2014 г.;
- пълна данъчна ревизия – до 31.12.2013 г.;
- Национален осигурителен институт – до 31.12.2013 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество - данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

34. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И ЗА СОЦИАЛНО ОСИГУРЯВАНЕ

Задълженията към персонала и социалното осигуряване са както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Задължения към персонала, в т.ч.:	4,703	4,021
<i>тантиеми</i>	2,895	2,486
<i>текущи задължения</i>	912	877
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	896	658

Задължения по социалното осигуряване, в т.ч.:	767	748
<i>текущи задължения</i>	612	642
<i>начисления за непозвани компенсируеми отпуски</i>	155	106
Общо	5,470	4,769

35. ДРУГИ ТЕКУЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Другите текущи задължения включват:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Задължение за дивиденди	4,594	294
Правителствени финансираня (<i>Приложение № 27</i>)	499	497
Присъдени суми по съдебни дела	325	332
Глоби и неустойки	189	188
Удръжки от работните заплати	177	171
Задължение по финансов лизинг (<i>Приложение № 29</i>)	7	19
Други	7	7
Общо	5,798	1,508

36. УСЛОВНИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ И АНГАЖИМЕНТИ

Съдебни дела

Във връзка с присъдена от Арбитражния съд в Париж сума в размер на 1,034 х. евро (2,022 х. лв.) Софарма АД завежда дела в Полша срещу бивши членове на Управителния съвет на осъденото дружество за нанесени вреди и неизпълнение на задължения относно обявяване на същото в несъстоятелност. Към 30.09.2016 г. делата са висящи в Областния съд и в Регионалния съд на Варшава.

Значителни неотменяеми договори и ангажменти

Дружеството е получило три правителствени финансираня по оперативна програма „Развитие на конкурентноспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. (*Приложение № 27 и Приложение № 35*), свързани с технологично обновление и модернизация на таблетно производство и внедряване на иновативни продукти в ампулно производство (*Приложение № 13*). Дружеството е поело ангажимент за срок от 5 години след приключването на съответните проекти да не претърпяват значими изменения, засягащи същността и условията за изпълнение или пораждащи неоправдани изгоди за дружеството, както и изменения, произтичащи от промяна в характера на собствеността на придобитите активи, свързани с финансирането. При неизпълнение на тези изисквания предоставените финансираня подлежат на възстановяване. Към датата на изготвяне на отчета всички изисквания по договорите са спазени.

Поръчителства и предоставени гаранции

Дружеството е съдлъжник по получени банкови кредити, издадени банкови гаранции, сключени лизингови договори както и е гарант пред банки и доставчици на следните дружества:

Дружество	Период на падеж	Вид валу та	Договорен размер		Размер на гарантирана сума към 30.09.2016 BGN'000
			Оригинална валута	BGN'000	
Софарма Трейдинг АД	м 11.2016-2021 г.	евро	55,698	108,936	87,439
Софарма Имоти АДСИЦ	2024 г.	евро	22,619	44,240	30,686
Софарма Трейдинг АД	30.11.2016 г	лева	14,732	14,732	13,030
Софарма Украйна АД	22.07.2017 г	евро	7,000	13,691	5,583
Витамини ОАО	22.07.2017 г	евро	7,000	13,691	5,180
Биофарм Инженеринг АД	16.04.2023 г	лева	4,250	4,250	1,360
Вега Фарма АД	13.12.2016 г	лева	1,000	1,000	510
Минералкомерс АД	2017 г.	евро	150	294	217
Минералкомерс АД	2017 г.	лева	250	250	250
Фармаплант АД	2019 г.	лева	1,083	1,083	168
Общо					144,423

Дружеството е предоставило в полза на банки по получени заеми от свързани лица, следните обезпечения:

а) по заеми на дъщерни дружества:

- ипотеки на недвижими имоти – 10,419 х.лв. (31.12.2015 г.: 10,572 х.лв.) (Приложение № 13);
- особени залози на:
  - машини и оборудване – 11,164 х.лв. (31.12.2015 г.: 11,640 х.лв.) (Приложение № 13);
  - материални запаси – 17,000 х.лв. (31.12.2015 г.: 17,000 х.лв.) (Приложение № 20);
  - търговски вземания – 11,735 х.лв. (31.12.2015 г.: 11,735 х.лв.) (Приложение № 22).

б) по заеми на дружества свързани чрез ключов управленски персонал:

- ипотеки на недвижими имоти – 1,119 х.лв. (31.12.2015 г.: 1,119 х.лв.) (Приложение № 15);

в) по заеми на трети лица:

- особен залог на материални запаси – няма (31.12.2015 г.: 2,623 х.лв.) (Приложение № 20);

Други

Дружеството е изпълнило своите задължения по Закона за управление на отпадъците (ЗУО), поради което в отчета за финансовото състояние не са включени задължения за продуктова такса, независимо, че към датата на изготвяне на финансовия отчет все още няма официален документ, доказващ, че Екобулпак (организацията, в която дружеството членува) е изпълнил ангажиментите си по ЗУО.

37. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството може да бъде изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, риск от промяна на справедливата стойност и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите при прогнозиране на финансовите пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които могат да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството. Текущо финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на продуктите и услугите на дружеството и на привлечения от него заеман капитал, както и да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на правените от него инвестиции и формите за поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Управлението на риска се осъществява текущо от ръководството на дружеството съгласно политиката определена от Съвета на директорите. Последният е приел основни принципи за общото управление на финансовия риск, на базата на които са разработени конкретни процедури за управление на отделните специфични рискове, като валутен, ценови, лихвен, кредитен и ликвиден, и за риска при използването на недеривативни инструменти.

Категории финансови инструменти

<i>Финансови активи</i>	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	5,839	5,510
<i>Инвестиции на разположение и за продажба (в акции)</i>	5,839	5,510
Кредити и вземания	124,691	125,068
<i>Дългосрочни вземания от свързани предприятия</i>	12,240	20,505
<i>Други дългосрочни вземания</i>	3,507	3,257
<i>Краткосрочни вземания от свързани предприятия</i>	88,517	78,035
<i>Търговски вземания</i>	17,983	20,554
<i>Други вземания</i>	2,444	2,717
<i>Парични средства и парични еквиваленти</i>	1,686	3,745
Общо финансови активи	132,216	134,323

<i>Финансови пасиви</i>	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	85,210	107,160
<i>Дългосрочни банкови заеми</i>	25,640	30,819
<i>Краткосрочни банкови заеми</i>	52,417	68,961

Краткосрочна част на дългосрочни банкови заеми	7,153	7,380
Други задължения	9,277	11,629
Търговски задължения към свързани лица	770	3,070
Търговски задължения	3,391	7,723
Задължения по финансов лизинг	7	22
Други задължения	5,108	814
Общо финансови пасиви по амортизирана стойност	94,486	118,789

Валутен риск

Дружеството извършва своята дейност при активен обмен с чуждестранни доставчици и клиенти. Поради това то е изложено на валутен риск, основно спрямо щатския долар. Дружеството доставя част от основните си суровини и материали в щатски долари. Валутният риск е свързан с негативното движение на валутния курс на щатския долар спрямо българския лев при бъдещите стопански операции, по признатите валутни активи и пасиви, и относно нетните инвестиции в чуждестранни дружества.

Останалата част от операциите на дружеството обичайно са деноминирани в български лева и/или в евро. Дружеството реализира част от своята готова продукция в Русия в евро и по този начин елиминира валутния риск, свързан с обезценката на руската рубла. В евро са деноминирани и разчетите с дъщерните дружества в Украйна. Въпреки това във връзка с нестабилността в държавата и обезценката на украинската гривна, с цел минимизиране на валутния риск, дружеството провежда чрез дъщерните си дружества валутна политика, включваща незабавно превалутиране в евро на постъпленията в местна валута, както и залагане на по-високи търговски надценки с цел компенсиране на евентуална бъдеща обезценка на гривната.

За контролиране на валутния риск в дружеството има въведена система на планиране на доставките от внос, за продажбите във чуждестранна валута, както и процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания.

Активите и пасивите, деноминирани в български левове и чуждестранна валута са представени, както следва:

<i>30 септември 2016 г.</i>	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	1,535	4,304	-	5,839
Вземания и предоставени заеми	3,461	68,120	53,098	12	124,691
Парични средства и парични еквиваленти	472	181	1,001	32	1,686
Общо финансови активи	3,933	69,836	58,403	44	132,216
Банкови заеми	-	65,214	19,996	-	85,210
Други задължения	871	1,343	7,040	22	9,276
Общо финансови пасиви	871	66,557	27,036	22	94,486

31 декември 2015 г.	в USD	в EUR	в BGN	в друга валута	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	-	1,553	3,957	-	5,510
Вземания и предоставени заеми	4,762	81,856	38,438	12	125,068
Парични средства и парични еквиваленти	799	606	2,171	169	3,745
Общо финансови активи	5,561	84,015	44,566	181	134,323
Банкови заеми	-	87,153	20,007	-	107,160
Други задължения	3,208	2,602	5,749	70	11,629
Общо финансови пасиви	3,208	89,755	25,756	70	118,789

Анализ на валутната чувствителност

Ефектът от валутната чувствителност при 10 % увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар и спрямо другите валутни експозиции на база структурата на валутните активи и пасиви към 30 септември /31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD	
	30.09.2016 BGN '000	31.12.2015 BGN '000
Финансов резултат +	276	212
Натрупани печалби +	276	212
Финансов резултат -	(276)	(212)
Натрупани печалби -	(276)	(212)

При увеличение с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) за 2016 г. би бил увеличение с 276 х.лв. (0,75 %) (2015 г: в посока увеличение в размер на 212 х.лв. (0,84 %). Същият стойностен ефект би имало и върху собствения капитал – компонент „неразпределени печалби”.

При намаление с 10 % на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по – горе резултат при увеличението.

Влиянието на останалите валути (извън щ.долар) при 10 % увеличение на курсовете им спрямо българския лев е незначително върху печалбата на дружеството (след облагане). Крайният ефект върху нея за 2016 г. е в посока увеличение в размер на 3 х.лв. (0,01 %) (за 2015 г.: в посока увеличение в размер на 12 х.лв (0,05 %). Ефектът върху собствения капитал е на същата стойност и в посока увеличение /намаление и рефлектира в компонент „натрупани печалби”.

Ръководството е на мнение, че посочения по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансова структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на дружеството през годината.

Ценови риск

Дружеството е изложено от една страна, на ценови риск от два фактора:

- а) евентуално нарастване на доставните цени на суровините и материалите, доколкото над 80 % от използваните суровини са от внос и заемат средно 50 % от разходите за производство; и
- б) нарастващата конкуренция на българския фармацевтичен пазар, намираща отражение и в цените на лекарствата.

За минимизиране на това влияние дружеството прилага фирмена стратегия, целяща оптимизиране на производствените разходи, валидиране на алтернативни доставчици предлагащи изгодни търговски условия, разширяване на номенклатурата чрез разработване на нови за пазара генерични продукти и не на последно място гъвкава маркетингова и ценова политика. Ценовата политика е функция от три основни фактора - структура на разходите, цени на конкуренти и покупателна възможност на потребителите.

От друга страна, дружеството е изложено на ценови риск по отношение на притежаваните от него акции, класифицирани като инвестиции на разположение и за продажба. За целта ръководството следи и анализира всички промени на пазара на ценни книжа, както и използва консултантските услуги на един от най-авторитетните в страната инвестиционни посредници. Допълнително, към настоящия етап, поради икономическата и финансова криза, ръководството е взело решение за силно редуциране на операциите на фондовите пазари, задържане на закупените акции в по-дългосрочен хоризонт при текущо наблюдение на докладваните от съответния емитент финансови и бизнес показатели, както и развитието на дейността му в условията на криза.

Кредитен риск

Кредитен е рискът, при който клиентите на дружеството няма да бъдат в състояние да изплатят изцяло и в обичайно предвидените срокове дължимите от тях суми по търговските вземания. Последните са представени в отчета за финансово състояние в нетен размер, след приспадане на начислените обезценки по съмнителни и трудносъбираеми вземания. Такива обезценки са направени където и когато са били налице събития, идентифициращи загуби от несъбираемост съгласно предишен опит.

В своята търговска практика дружеството е прилагало различни схеми на дистрибуция, докато постигне сегашния ефективен подход, съобразен с пазарната обстановка на работа, с разнообразните начини на плащане, както и с включването на търговски рабати. Дружеството работи с контрагенти с история на взаимоотношенията на основните си пазари, като си партнира с над 70 български и чуждестранни лицензирани търговци на лекарства.

Работата с НЗОК и с дистрибутори, които работят с държавните болнични заведения също изискват политика на отложени плащания. В този смисъл независимо, че е налице концентрация на кредитен риск, той се контролира посредством подбор, текущо наблюдение върху ликвидността и финансовия стабилитет на търговските партньори, както и пряка комуникация с тях и търсене на бързи мерки при първи индикатори за проблеми.

Дружеството има концентрация на вземания от свързани лица (търговски вземания и заеми), както следва:

	30.09.2016	31.12.2015
	BGN '000	BGN '000
Клиент 1	42%	28%
Клиент 2	11%	21%
Клиент 3	10%	15%

Дружеството текущо управлява концентрацията на вземанията от свързани лица чрез прилагане на кредитни лимити и допълнителни обезпечения под формата на залог на ценни книжа и други активи и прилагане на записи на заповед.

Дружеството има концентрация на търговски вземания от един клиент извън свързаните лица в размер на 88,05 % от всички търговски вземания (31.12.2015 г.: 81,67 %).

Отсрочени плащания (продажби на кредит) се предлагат само на клиенти, които имат дълга история и търговско сътрудничество с дружеството, добро финансово състояние и липса на нарушения при спазването на договорените кредитни условия.

Събираемостта на вземанията се контролира директно от изпълнителния директор, финансовия и търговския директори. Отговорността им е оперативно да контролират и регулират вземанията съобразно обективните дадености на пазара, състояние и възможности на съответния контрагент, и респ. пазарните цели потребностите на дружеството.

Дружеството има разработена политика и процедури за оценка на кредитоспособността на своите контрагенти, вкл. свързани лица, и определяне на кредитен рейтинг и кредитни лимити по група клиенти. При необходимост се изискват допълнителни обезпечения под формата на залози и ипотечи, авали и други.

Паричните средства в дружеството и разплащателните операции са съсредоточени в различни първокласни банки. При разпределението на паричните потоци между тях ръководството на дружеството се съобразява с редица фактори, между които размерите на капитала, сигурността, ликвидността, кредитния потенциал на банката и др.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж.

Дружеството генерира и поддържа достатъчен обем на ликвидни средства. Вътрешен източник на ликвидни средства за дружеството е основната му стопанска дейност, генерираща достатъчни оперативни потоци. Външни източници на финансиране са банките и други постоянни партньори. С цел изолиране евентуалния ликвиден риск, дружеството работи със система от алтернативни механизми за действие и прогнози, крайният ефект от което е поддържането на добра ликвидност, респективно способност за финансиране на стопанската си дейност. Това се допълва от текущо наблюдение на падежите на активите и пасивите и контрол върху изходящите парични потоци.

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни пасиви на дружеството, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет към датата на отчета за финансово състояние. Таблицата е изготвена на база на недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която задължението е изискуемо. Сумите включват главници и лихви.

30 септември 2016 г.	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	над 5 г	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	20,735	19,239	10,655	9,877	7,680	19,109	-	87,295
Други заеми и задължения	3,519	4,870	60	828	-	-	-	9,277
Общо пасиви	24,254	24,109	10,715	10,705	7,680	19,109	-	96,572

31 декември 2015 г.	до 1 м	от 1 до 3 м	от 3 до 6 м	от 6 до 12 м	от 1 -до 2 г	от 2 -до 5 г	над 5 г	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Банкови заеми	1,045	3,810	2,402	71,040	7,966	22,691	2,409	111,363
Други заеми и задължения	7,456	3,345	5	822	4	-	-	11,632
Общо пасиви	8,501	7,155	2,407	71,862	7,970	22,691	2,409	122,995

Риск на лихвоносни парични потоци

В структурата на активите на дружеството лихвоносните активи са представени от паричните средства, банкови депозити и предоставени заеми, които са с фиксиран лихвен процент. От друга страна, привлечените средства на дружеството под формата на дългосрочни и краткосрочни заеми са обичайно с променлив лихвен процент. Това обстоятелство частично поставя паричните потоци на дружеството в зависимост от лихвен риск. Покриването на този риск се постига по два начина:

а) оптимизиране на източниците на кредитни ресурси за постигане на относително по-ниска цена на привлечените средства; и

б) комбинирана структура на самите лихвени проценти по кредитите, която съдържа два компонента – постоянен и променлив, съотношението между които, а и абсолютната им стойност, могат да се постигнат и поддържат в благоприятен размер за дружеството. Постоянната компонента е с относително ниска абсолютна стойност и достатъчно голям относителен дял в общия лихвен процент. Това обстоятелство премахва вероятността от значителна промяна в лихвените равнища при евентуална актуализация на променливата компонента. Така се минимизира и вероятността от промяна в неблагоприятна посока на паричните потоци.

Ръководството на дружеството текущо наблюдава и анализира неговата експозиция спрямо промените в лихвените равнища. Симулират се различни сценарии на рефинансиране, подновяване на

съществуващи позиции и алтернативно финансиране. На база на тези сценарии се измерва ефектът върху финансовия резултат и собствения капитал при промяна с определени пунктове или проценти. За всяка симулация, едно и също предположение за промяна на лихвения процент се прилага за всички основни валути. Изчисленията се правят за значителните лихвоносни позиции.

30 септември 2016 г.

	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	5,839	-	-	5,839
Заеми и вземания	82,942	-	41,749	124,691
Парични средства и парични еквиваленти	95	1,591	-	1,686
Общо финансови активи	88,876	1,591	41,749	132,216
Банкови заеми	-	85,210	-	85,210
Други заеми и задължения	9,269	7	-	9,276
Общо финансови пасиви	9,269	85,217	-	94,486

31 декември 2015 г.

	безлихвени	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	Общо
	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000
Финансови активи на разположение и за продажба	5,510	-	-	5,510
Заеми и вземания	75,238	-	49,830	125,068
Парични средства и парични еквиваленти	56	3,689	-	3,745
Общо финансови активи	80,804	3,689	49,830	134,323
Банкови заеми	8	107,152	-	107,160
Други заеми и задължения	11,607	22	-	11,629
Общо финансови пасиви	11,615	107,174	-	118,789

Таблицата по-долу показва чувствителността на дружеството при възможни промени с 0,50 пункта в лихвения процент на база структурата на активите и пасивите към 30 септември /31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

2016 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения Капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(293)	(293)
BGN	Увеличение	(90)	(90)
EUR	Намаление	293	293
BGN	Намаление	90	90

2015 година

	<i>Увеличение/ намаление на лихвения процент</i>	<i>Ефект върху финансовия резултат след облагане печалба/(загуба)</i>	<i>Ефект върху собствения Капитал увеличение/(намаление)</i>
EUR	Увеличение	(392)	(392)
BGN	Увеличение	(90)	(90)
EUR	Намаление	392	392
BGN	Намаление	90	90

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала дружеството цели да създаде и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвращаемост на инвестираните средства на акционерите, стопански ползи на другите заинтересовани лица и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитала.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала на база съотношението на задлъжнялост. Това съотношение се изчислява между нетния дългов капитал към общата сума на ангажирания капитал. Нетният дългов капитал се определя като разлика между всички привлечени заемни средства така, както са посочени в отчета за финансовото състояние и паричните средства и парични еквиваленти. Общата сума на ангажирания капитал е равна на собствения капитал и нетния дългов капитал.

През 2016 г. стратегията на ръководството на дружеството е да се поддържа съотношение в рамките на 15 - 20 % (2015 г.: 15 % – 20 %).

В таблицата по-долу са представени съотношенията на задлъжнялост на база структура на капитала:

	2016 BGN '000	2015 BGN '000
Общо дългов капитал, в т.ч:	85,217	107,182
<i>заеми от банки</i>	<i>85,210</i>	<i>107,160</i>
<i>задължения по финансов лизинг</i>	<i>7</i>	<i>22</i>
Намален с: паричните средства и паричните еквиваленти	(1,686)	(3,745)
Нетен дългов капитал	83,531	103,437
Общо собствен капитал	458,507	431,626
Общо капитал	542,038	535,063
Съотношение на задлъжнялост	0.15	0.19

Включените задължения в таблицата по-горе са оповестени в *Приложения № 24, № 26, № 29, № 30 и № 35.*

Оценяване по справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба, на база позицията, предположенията и преценките на независими пазарни участници на основен или най-изгоден за даден актив или пасив пазар. За своите финансови активи и пасиви дружеството приема като основен пазар финансовите пазари в България – БФБ, големите търговски банки – дилъри и за определени специфични инструменти – директни сделки между страните. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските вземания и задължения, кредитите и депозитите, дружеството очаква да реализира тези финансови активи и чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова те се представят по тяхната амортизируема стойност.

Също така голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания и задължения, краткосрочни заеми), или са отразени в отчета за финансово състояние по определена пазарна (по определен оценъчен метод) стойност (инвестиции в ценни книжа, кредити с променлив лихвен процент) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно активен пазар на различните финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

38. СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Дружествата свързани със Софарма АД, вида и периода на свързаност са:

<i>Свързани лица</i>	<i>Вид на свързаност</i>	<i>Период на свързаност</i>
Телекомплект инвест АД	Дружество – основен акционер	2015 г. и 2016 г.
Донев инвестмънтс холдинг АД	Дружество – основен акционер	2015 г. и 2016 г.
Софарма Трейдинг АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Фармалогистика АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Софарма Поланд ООД - в ликвидация	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Софарма САЩ	Дъщерно дружество	2015 г.
Електронкомерс ЕООД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Биофарм инженеринг АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Витамина АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Иванчич и синове ООД	Дъщерно дружество	2015 г. и до 09.05.2016 г.
Софарма Билдингс АДСИЦ	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Момина крепост АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
ЕКСТАБ Корпорейшън	Дъщерно дружество	до 14.05.2015 г.
ЕКСТАБ фарма лимитид	Дъщерно дружество чрез ЕКСТАБ Корпорейшън	до 14.05.2015 г.
Бриз ООД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Унифарм АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Софарма Варшава ЕООД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Софарма Украйна ЕООД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Софарма Казакстан ЕООД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Фито Палаузово АД	Дъщерно дружество	2015 г. и 2016 г.
Софармаси ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 19.01.2015 г. и 2016 г
Софармаси 2 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 17.06.2015 г. и 2016 г
Софармаси 3 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 02.12.2015 г.и 2016 г
Софармаси 4 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 29.02.2016 г.
Софармаси 5 ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 01.03.2016 г.
Фарма Онлайн ЕООД	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 03.12.2015 г.и 2016 г
Софарма Трейдинг ООД -Белград	Дъщерно дружество чрез Софарма Трейдинг АД	от 05.06.2015 г и 2016 г от 01.01.2015 г до 25.10.2015 г.
Медика АД	Асоциирано дружество	
Медика АД	Дъщерно дружество	от 26.10.2015 г. и 2016 г
Медика Здраве ЕООД	Дъщерно дружество чрез Медика АД	от 26.10.2015 г. и 2016 г
Медика Болканс ЕООД – в ликвидация	Дъщерно дружество чрез Медика АД	от 26.10.2015 г. до 24.03.2016 г
Брититрейд СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Табина ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Интерфарм ЗАО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Бризфарм СООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.

Виватон плюс ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Фармацевт плюс ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
УАБ ТБС Фарма ЗАО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Вестфарм ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Алеан ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
НПК Биотест ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и до 26.08.2016 г.
НПК Биотест ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 27.08.2016 г.
БелАгроМед ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
СпецАфармация БООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Мед-дент ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Беллерофон ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	2015 г. и 2016 г.
Аленфарм плюс ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 09.07.2015 г и 2016 г от 18.02.2015 г до 08.07.2015 г
Аленфарм плюс ОДО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 19.02.2015 г и 2016 г
Салюс Лайн ОДО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 16.02.2016 г
Мобил Лайн ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 20.02.2015 г до 15.02.2016 г
Мобил Лайн ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 18.02.2015 г и 2016 г
Меджел ОДО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 20.02.2015 г и 2016 г
ГаленаФарм ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 20.02.2015 г и 2016 г
Данафарм ООО	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 03.12.2015 г и 2016 г
Фарма Онлайн ЕООД	Дъщерно дружество чрез Бриз ООД	от 01.12.2015 г и 2016 г
НПФК Ариенс ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	от 01.12.2015 г и 2016 г
Ивем и К ООО	Съвместно дружество чрез Бриз ООД	от 01.12.2015 г и 2016 г
Здоровей ООО	Асоциирано дружество чрез Бриз ООД	от 09.12.2015 г и 2016 г
Фарматея ООО	Дъщерно дружество чрез Фармацевт плюс ООО	от 30.11.2015 г и 2016 г
Софарма Имоти АДСИЦ	Дружество свързано чрез основен акционер	2015 г. и 2016 г.
Софпринт груп АД	Дружество свързано чрез основен акционер	2015 г. и 2016 г.
Елфарма АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2015 г. и 2016 г.
Телсо АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2015 г. и 2016 г.
Телекомплект АД	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2015 г. и 2016 г.
ДОХ група	Дружество свързано чрез ключов управленски персонал	2015 г. и 2016 г.

Извършените сделки между Софарма АД и дружествата, свързани с нея към 30 септември са както следва:

<i>Продажби на свързани лица</i>	<i>2016</i>	<i>2015</i>
	<i>BGN '000</i>	<i>BGN '000</i>
<i>Продажби на готова продукция за:</i>		
Дъщерни дружества	65,784	65,268
	<u>65,784</u>	<u>65,268</u>

Продажби на стоки и материали за:

Дъщерни дружества	3,396	4,697
Дружества свързани чрез основен акционер	417	603
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	-	41
Асоциирани дружества	-	1
	3,813	5,342

Продажби на услуги за:

Дъщерни дружества	1,249	1,139
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	50	66
Дружества свързани чрез основен акционер	31	27
Асоциирани дружества	-	19
	1,330	1,251

Продажби на дълготрайни материални активи за:

Дъщерни дружества	186	-
	186	-

Приходи от дивиденди от:

Дъщерни дружества	9,026	7,875
Дружества свързани чрез основен акционер	12	-
	9,038	7,875

Лихви по предоставени заеми на:

Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	1,205	2,014
Дъщерни дружества	379	309
	1,584	2,323

Общо

81,735	82,059
---------------	---------------

Доставки от свързани лица

2016	2015
BGN '000	BGN '000

Доставки на материални запаси от:

Дружества свързани чрез основен акционер	4,933	6,472
Дъщерни дружества	183	87
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	29	70
Асоциирани дружества	-	554
	5,145	7,183

Доставки на услуги от:

Дъщерни дружества	6,173	9,626
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	2,251	2,316

Дружества свързани чрез основен акционер	1,260	1,343
Дружества основни акционери	175	141
	9,859	13,426
Доставки на дълготрайни материални активи:		
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	12	19
Дъщерни дружества	6	-
	18	19
Доставки за придобиване на дълготрайни активи:		
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	3,563	3,971
Дъщерни дружества	-	344
	3,563	4,315
Начислени дивиденди на:		
Дружества основни акционери	4,227	-
Дружества свързани чрез ключов управленски персонал	475	-
Дъщерни дружества	26	-
	4,728	-
Общо	23,313	24,943

Условията, при които са извършвани сделките не се отклоняват от пазарните за подобен вид сделки.

Разчетите със свързани предприятия са оповестени в *Приложения № 18, № 21 и № 32.*

Съставът на ключовия персонал е оповестен в *Приложение № 1.*

Възнагражденията и другите краткосрочни доходи на ключовия управленски персонал в размер на 890 х.лв. (30.09.2015 г.: 899 х.лв.) са както следва:

- текущи – 636 х.лв. (30.09.2015 г.: 634 х.лв.);
- тантиеми - 254 х.лв. (30.09.2015 г.: 265 х.лв).

39. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Няма събития след датата на отчета.